

Finantsteadlikkus ja rahaline kirjaoskus 5-7 ja 8-9aastaste Eesti laste seas

Uuringufirma YouGov Zapera poolt Sampo Panga tellimusel 2010.a. märtsis 5-9aastaste Eesti laste vanemate seas läbi viidud uuringu põhjal

NB! Käesoleva uuringu tulemusi tohib avaldada ainult koos järgmise viitega: "Uuringu viis Sampo Panga tellimusel läbi YouGov Zapera."

YouGov **Zapera**

What the world thinks

1

Uuringu teemad

- **Finantsteadlikkus ja vastutus**

- Millal rääkis lapsevanem viimati oma lapsega rahast ja selle kulutamisest?
- Kas vanemate arvates oleks kasulik kui nende lapsed omaksid rohkem teadmisi raha ja selle kasutamise kohta?
- Kust eelistaksid lapsevanemad leida teavet ja abimaterjale isiklike rahaasjade planeerimise kohta?
- Mil määral peaksid kool, kodu, valitsus, finantsasutused ja erasektor aitama lastel omandada õigeid tõekspidamisi raha ja isikliku rahakasutuse kohta?
- Kas vanemate arvates on sobiv ja vajalik, et pangad võtaksid mingi vastutuse selle eest, et kujundada lastes õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse?

- **Lapsed ja taskuraha**

- Kas lapsed peavad taskuraha saamiseks tegema koduseid töid?
- Kas lapsed panevad osa taskurahast kõrvale?
- Milliseid asju lapsed omavad (nt mobiiltelefon, iPod, MP-mängija, arvuti jms)?

- **Lapsed ja tarbimine**

- Kui suur on keskmiselt laste igakuine telefoniarve?
- Kas lapsed mõjutavad vanemate ostuotsuseid?

- **Lapsed ja meedia**

- Kui palju aega kulutavad lapsed SMSide saatmisele, arvutimängudele, suhtlusvõrgustikele, televiisori vaatamisele jms?
- Kas lapsed mängivad arvutimänge tavaliselt üksi või koos täiskasvanuga?

2

Metoodika

Intervjuude periood

Andmed on kogutud ajavahemikul 5.02–19.02.2010.

Sihtgrupp

Eestis elavate 5-7- ja 8-9aastaste laste vanemad, valimi suurus kummaski sihtgrupis 300 (kaalumata).

Statistilise olulisuse tasemed:

8-9aastased	
Riik	Valim: 300
Eesti	+/- 5.7%

Andmete kogumine

Andmed kogumiseks on kasutatud YouGov Zapera enda internetipõhist tarbijapaneeli Eestis ning koostööpartneri vahendusel Socio ja SSI internetipõhiseid tarbijapaneele. Eestis koguti andmeid YouGov Zapera juhtimisel.

Valimi esinduslikkus

Vastajate valikul võeti eesmärgiks sooline jaotuvus 50/50 ning optimaalne demograafiline kaetus (andmed kaalumata kujul).

3

Uuringu kokkuvõte

Kokkuvõte

• Finantsteadlikkus ja vastutus

- Kõik lapsevanemad on seisukohal, et nende lapsed võiksid omada rohkem teadmisi raha ja selle kasutamise kohta
- Enamus vanemaid on viimase kuu aja jooksul rääkinud lastega rahast ja selle kulutamisest
- Osa vanemaid märkis, et neil on lastega raske rääkida sissetulekute ja kulutuste vahelisest tasakaalust ning muudest rahakasutusega seotud teemadest
- Isiklike rahaasjade planeerimisega seotud teavet ja materjale soovitakse leida peamiselt internetist
- Enamus vanemaid peab sobilikuks, et pangad võtaksid mingi vastutuse selle eest, et kujundada lastes õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse
- Peaaegu kõik vanemad peavad sobilikuks, et kool aitaks kujundada lastes õiget suhtumist rahasse
- Vanemad on seisukohal, et neil endil lasub peamine vastutus, et kujundada lastes õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse

• Lapsed ja taskuraha

- 5-7 aastastest lastest saavad taskuraha ca 35%, 8-9 aastastest lastest ca 72%
- Taskurahaks on keskmiselt 100-125 krooni kuus ja enamik lastest peab selle saamiseks tegema koduseid töid
- Paljud lapsed panevad osa oma taskurahast kõrvale

• Lapsed ja tarbimine

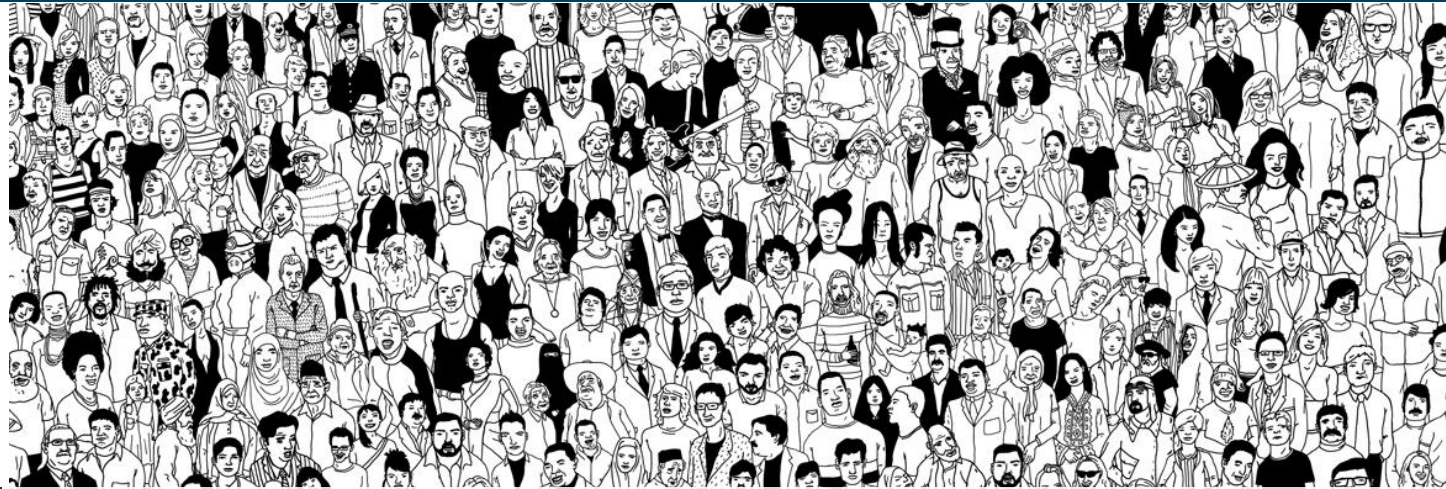
- Üldjoontes on Eesti lastel palju materiaalseid hüvesid (mobiiltelefon, jalgratas, oma arvuti jms)
- Lapsed mõjutavad oma vanemate ostuotsuseid ja avaldavad arvamust, mida peaks ostma

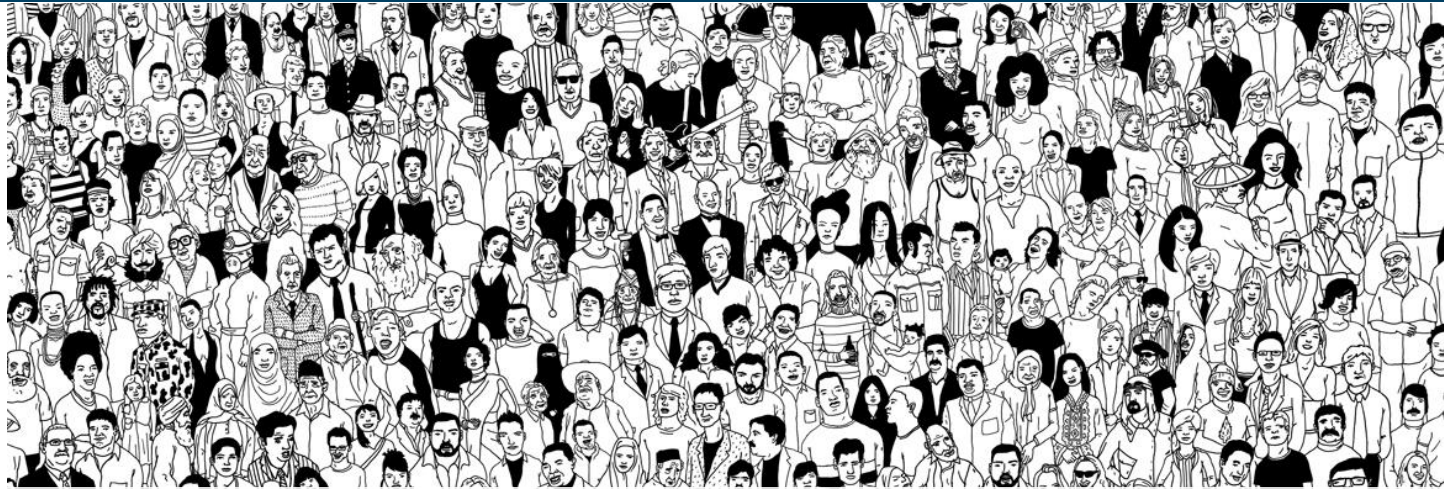
• Lapsed ja meedia

- Eesti lapsed on aktiivsed meediakasutajad, kõik on harjunud vaatama regulaarselt televiisorit ja enamik mängib arvutimänge

4

Uringu tulemused

4.1

Finantsteadlikkus ja vastutus

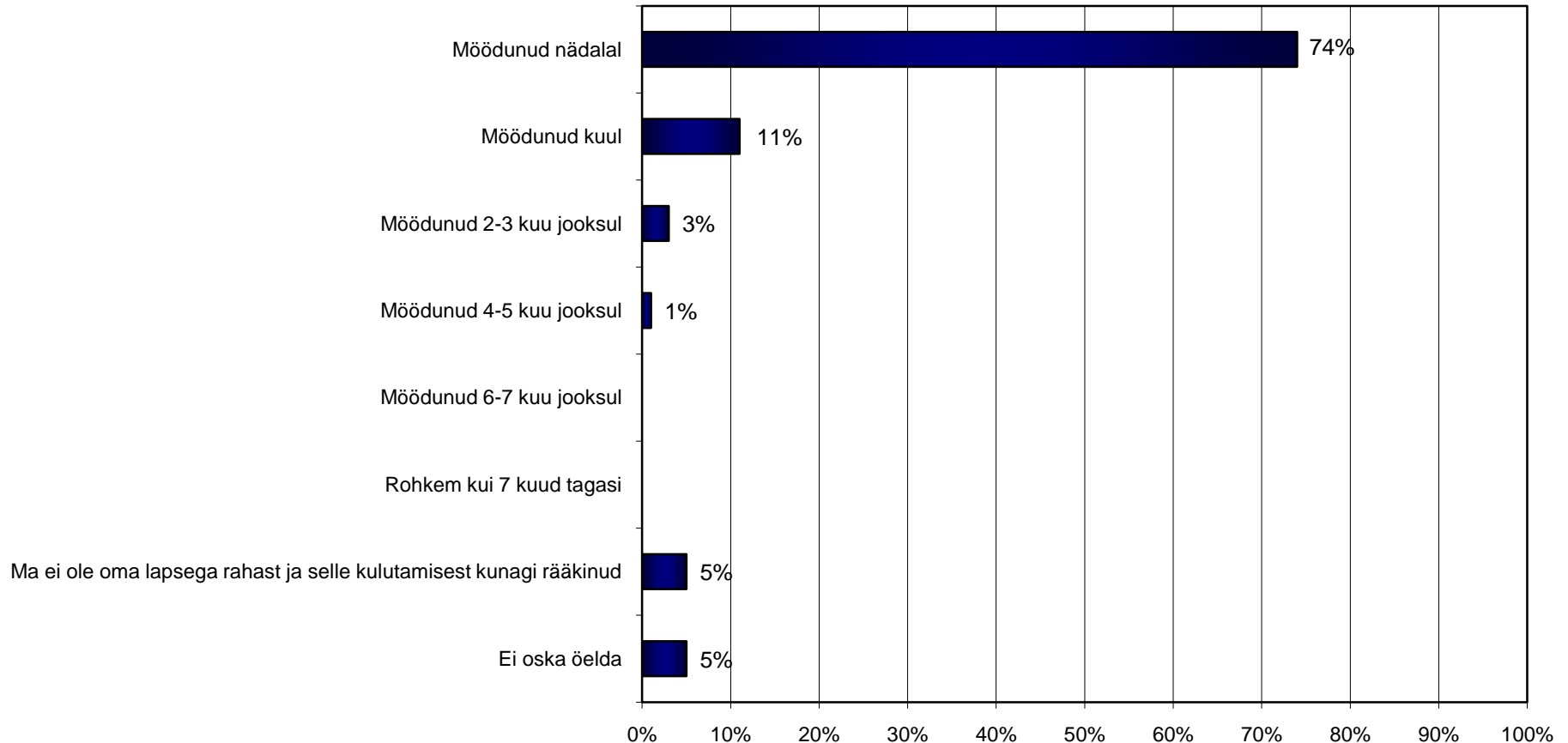
4.1

85% Eesti lapsevanematest on viimase kuu aja jooksul lastega rahast ja selle kulutamisest rääkinud

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Millal Te viimati rääkisite oma lapsega rahast ja selle kulutamisest (nt taskurahast või millestki, mida laps soovib saada?)

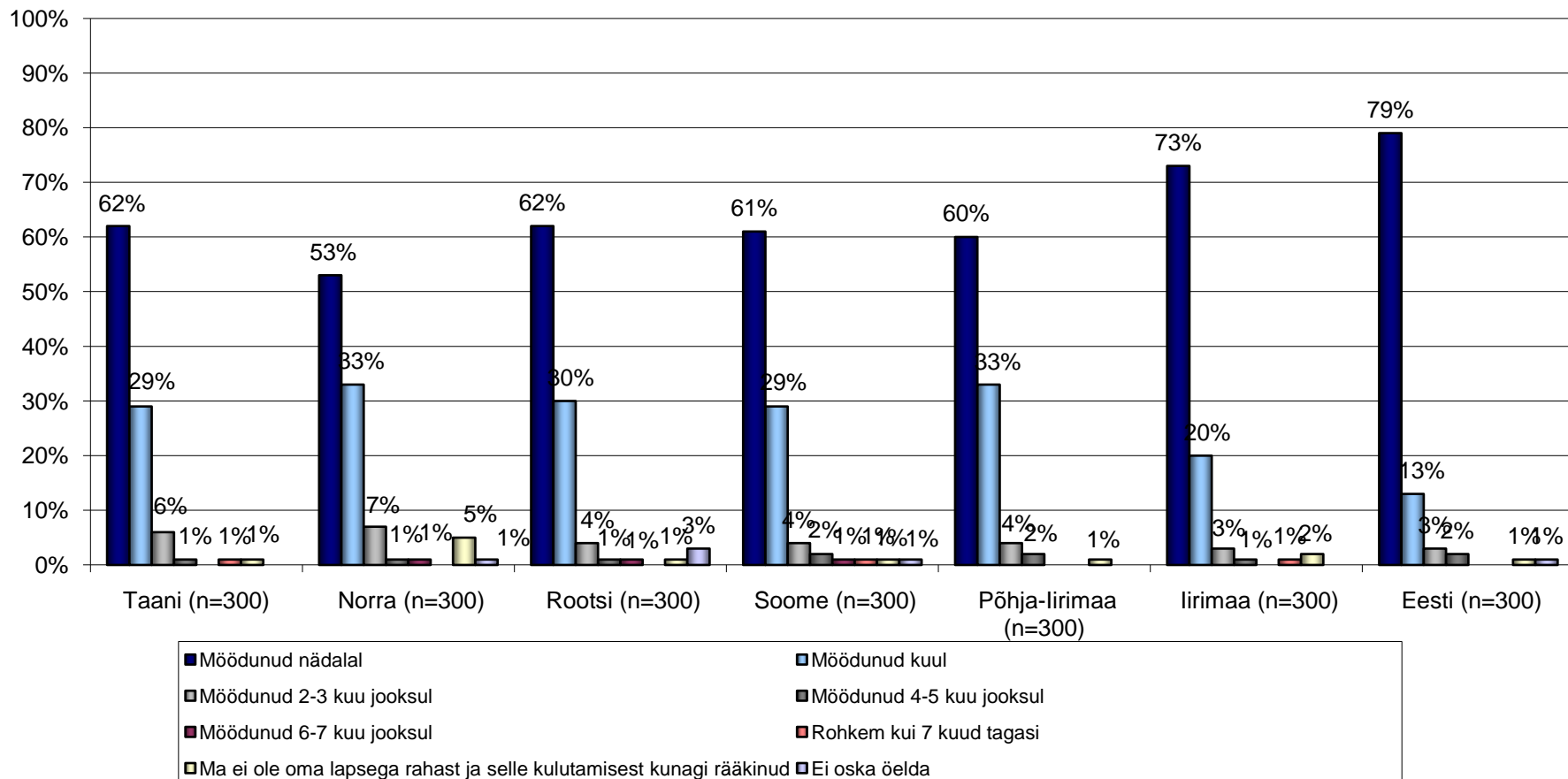

4.1

92% Eesti lapsevanematest on viimase kuu aja jooksul lastega rahast ja selle kulutamisest rääkinud

Sihtgrupp:
8-9 a laste vanemad

Millal Te viimati rääkisite oma lapsega rahast ja selle kulutamisest (nt taskurahast või millestki, mida laps soovib saada)?

Võrreldes Skandinaaviamaade ja Põhja-lirimaaga, räägivad Eesti lapsevanemad oma lastega rahaasjadest sagedamini.

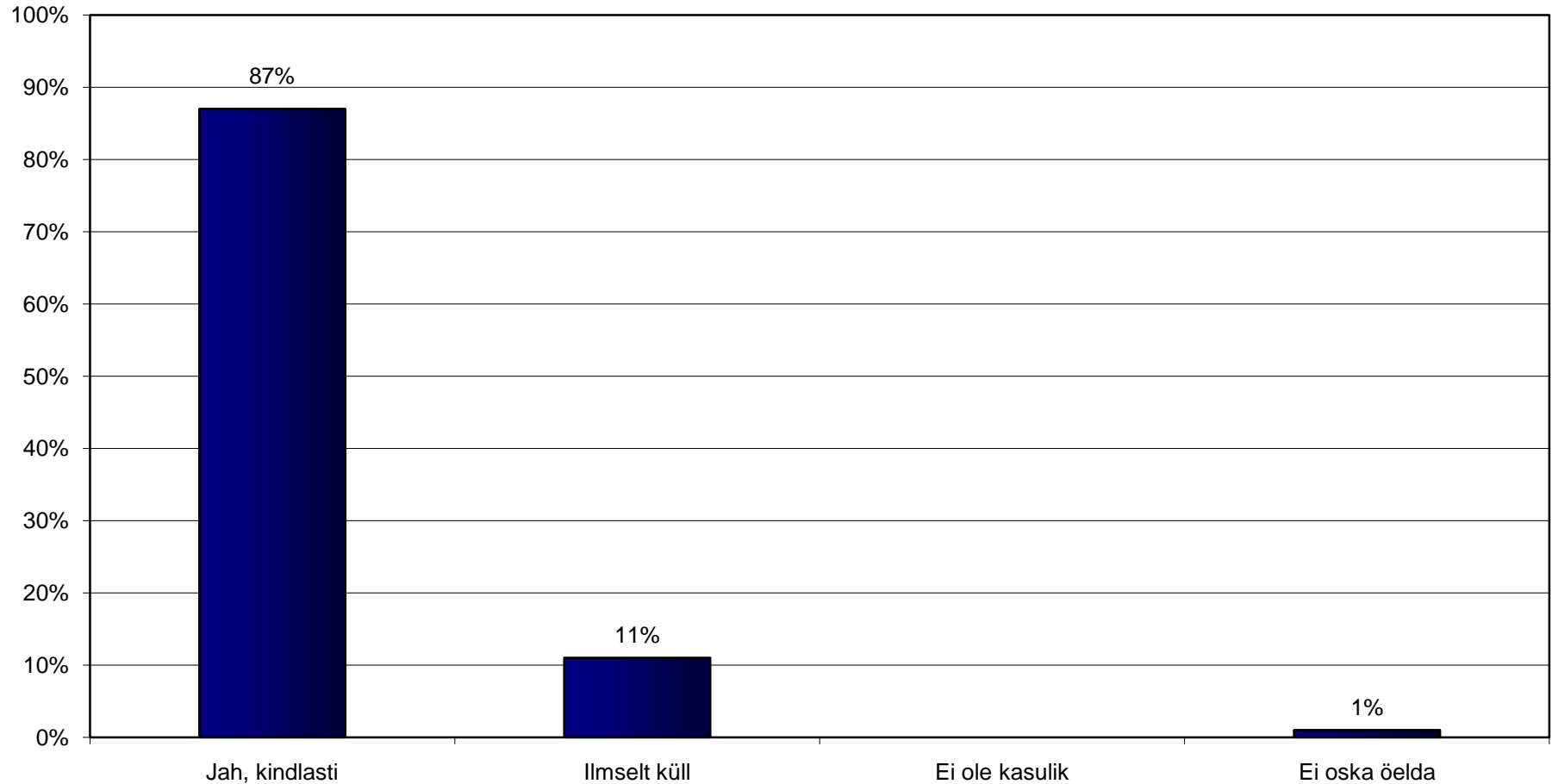
4.1

Enamik Eesti lapsevanematest (98%) on seisukohal, et nende lastel võiks olla raha ja selle kasutamise kohta rohkem teadmisi

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kas Teie arvates on kasulik rääkida lastega rahast ja selle kulutamisest?

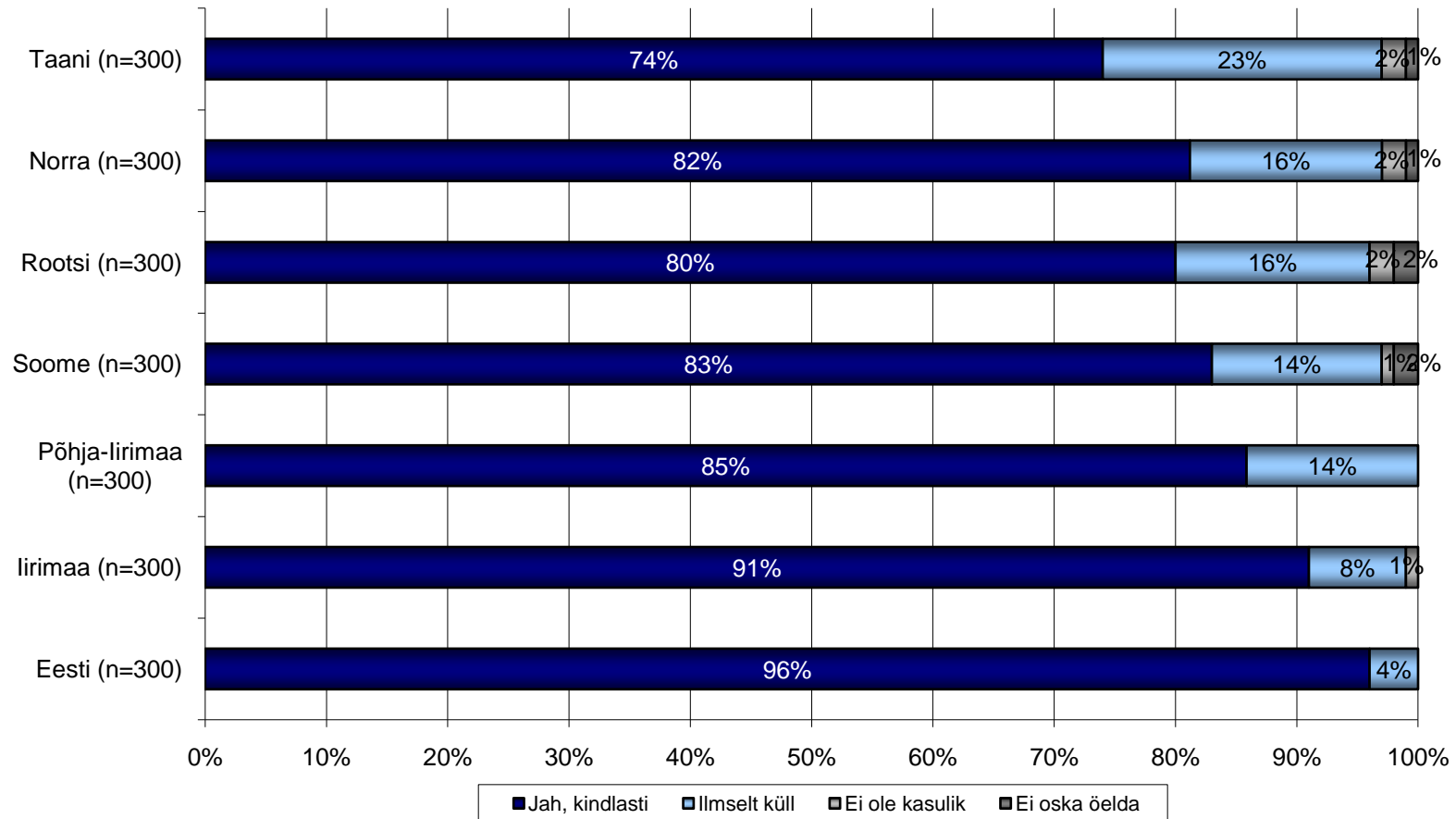
4.1

Kõik lapsevanemad (100%) on seisukohal, et nende lastel võiks olla raha ja selle kasutamise kohta rohkem teadmisi

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kas Teie arvates on kasulik rääkida lastega rahast ja selle kulutamisest?

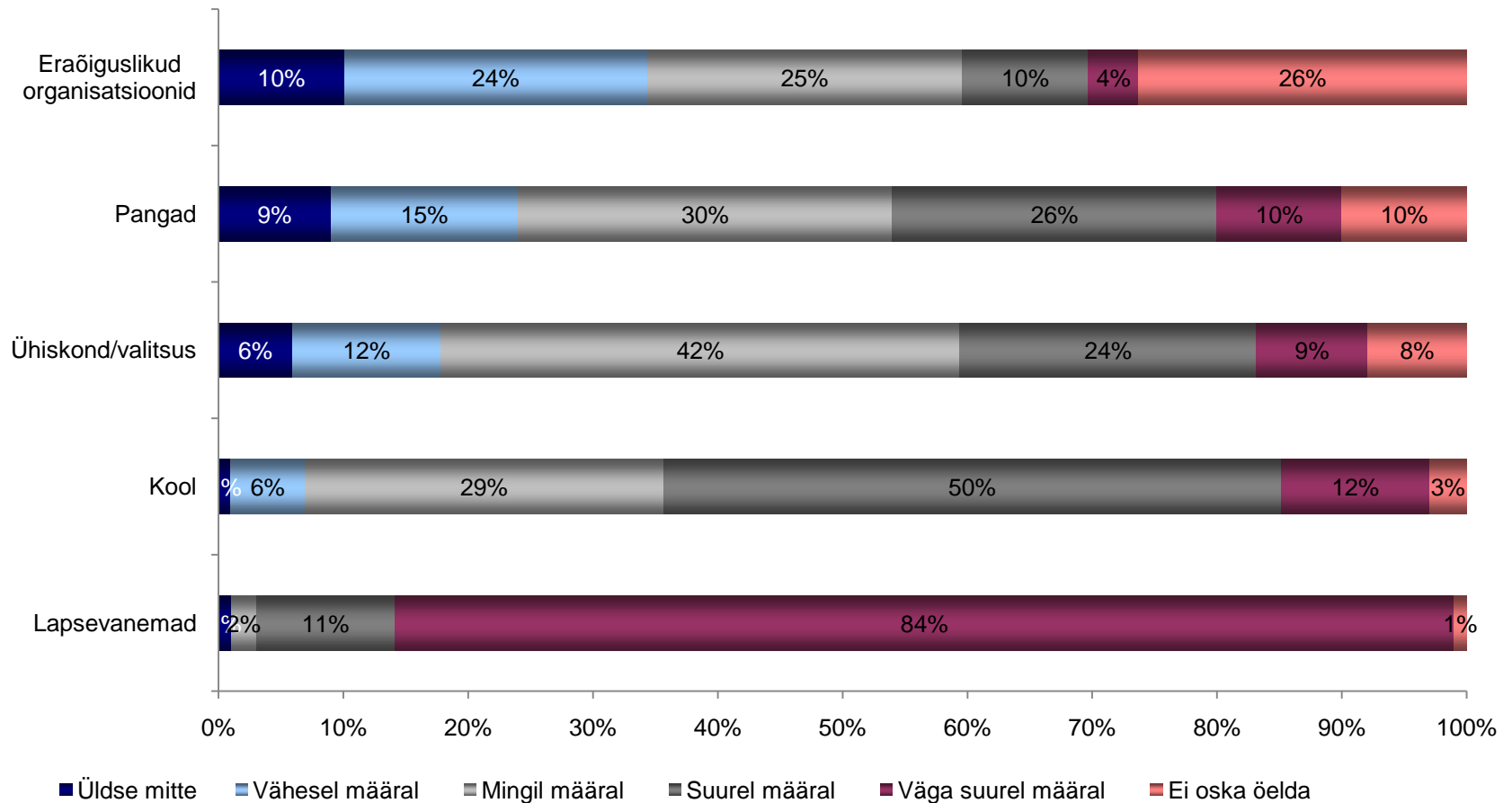
Eesti erineb teistest riikidest, kuna suurem enamus lastevanematest arvab, et lastel oleks kasulik omada rohkem teadmisi raha ja selle kasutamise kohta

4.1

Peaaegu kõik lapsevanemad (96%) arvavad, et raha ja selle kasutamise algtõdede õpetamine lastele on eeskätt nende endi kohustus

Sihtgrupp:
5-7 a laste vanemad

Mil määral peaksid allpool loetletud isikud ja asutused Teie meelest aitama lastel omandada õigeid tõekspidamisi rahast ja isiklikust rahakasutusest (et lapsed saaksid aru sissetulekute ja kulutuste vahelisest tasakaalust ning sellest, et ülemäärasel kulu

4.1

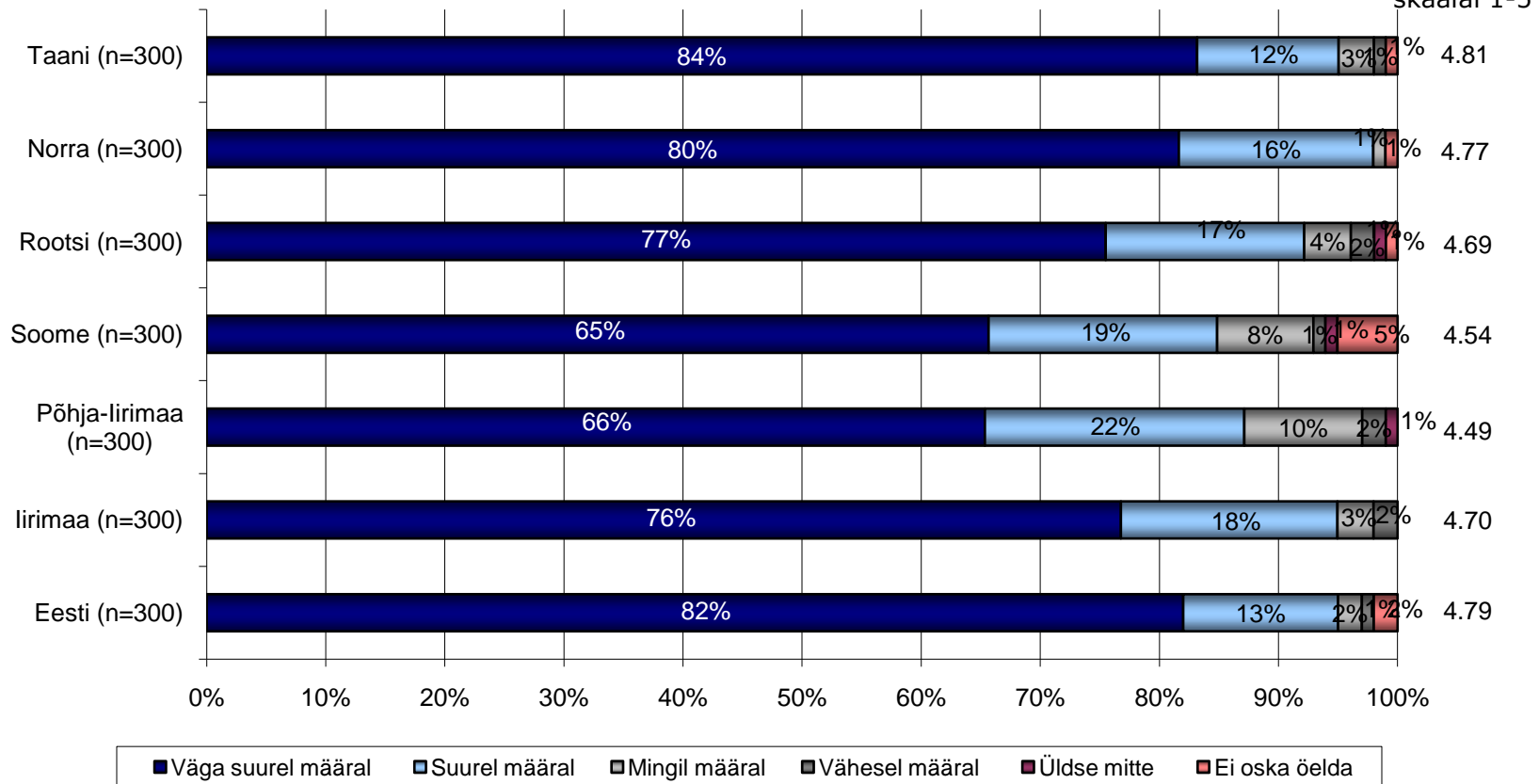
Peaaegu kõik lapsevanemad (95%) arvavad, et raha ja selle kasutamise algtõdede õpetamine lastele on eeskätt nende endi kohustus

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Mil määral peaksid lapsevanemad aitama lastel omandada õigeid tõekspidamisi rahast ja isiklikust rahakasutusest?

Keskmine hinnang
skaalal 1-5

Eesti kuulub riikide hulka, kus lapsevanemad peavad enda rolli väga oluliseks, et kujundada oma laste elutervet suhtumist rahaasjadesse

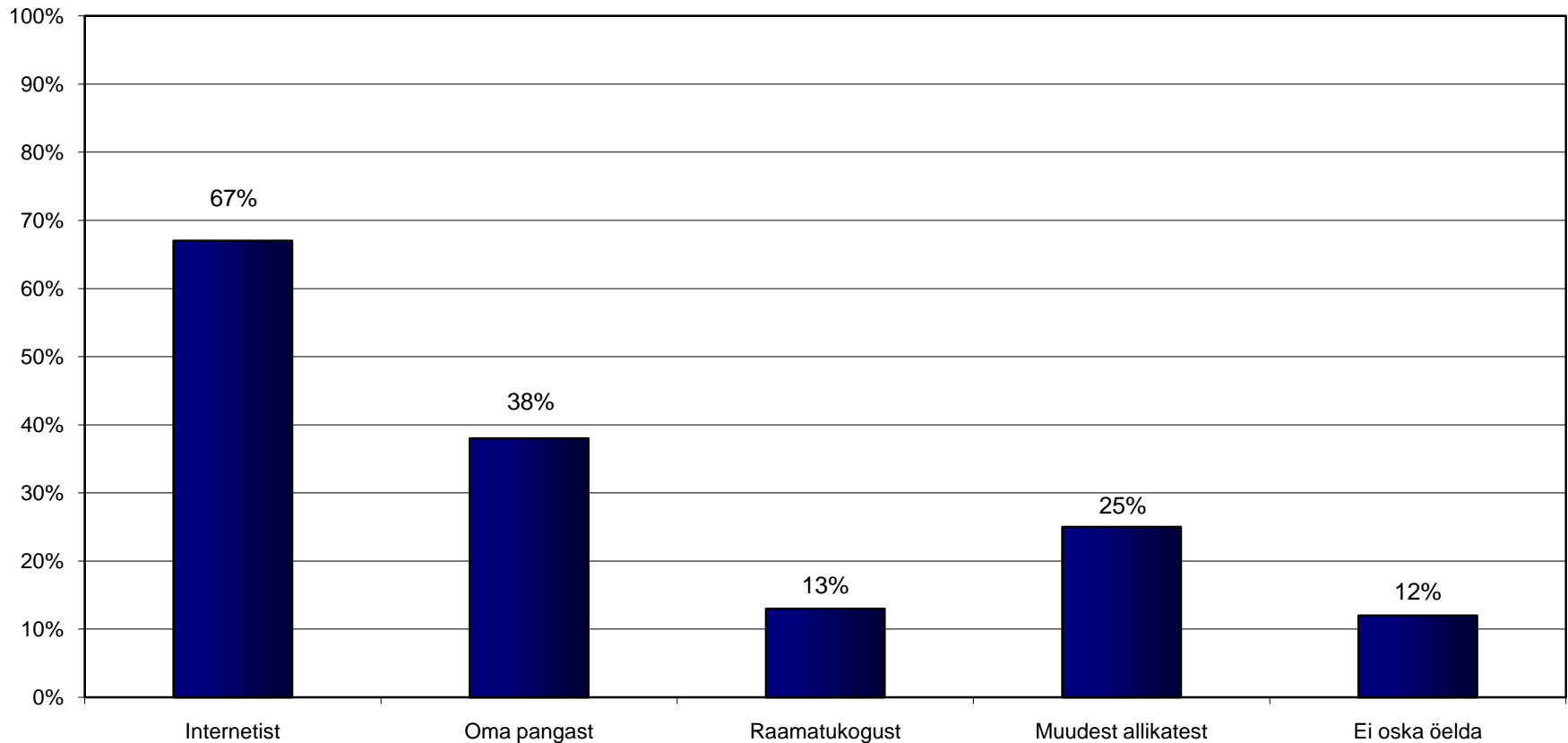
4.1

67% vanematest eelistaksid leida teavet ja abimaterjale isiklike rahaasjadega seotud teemade kohta internetist

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

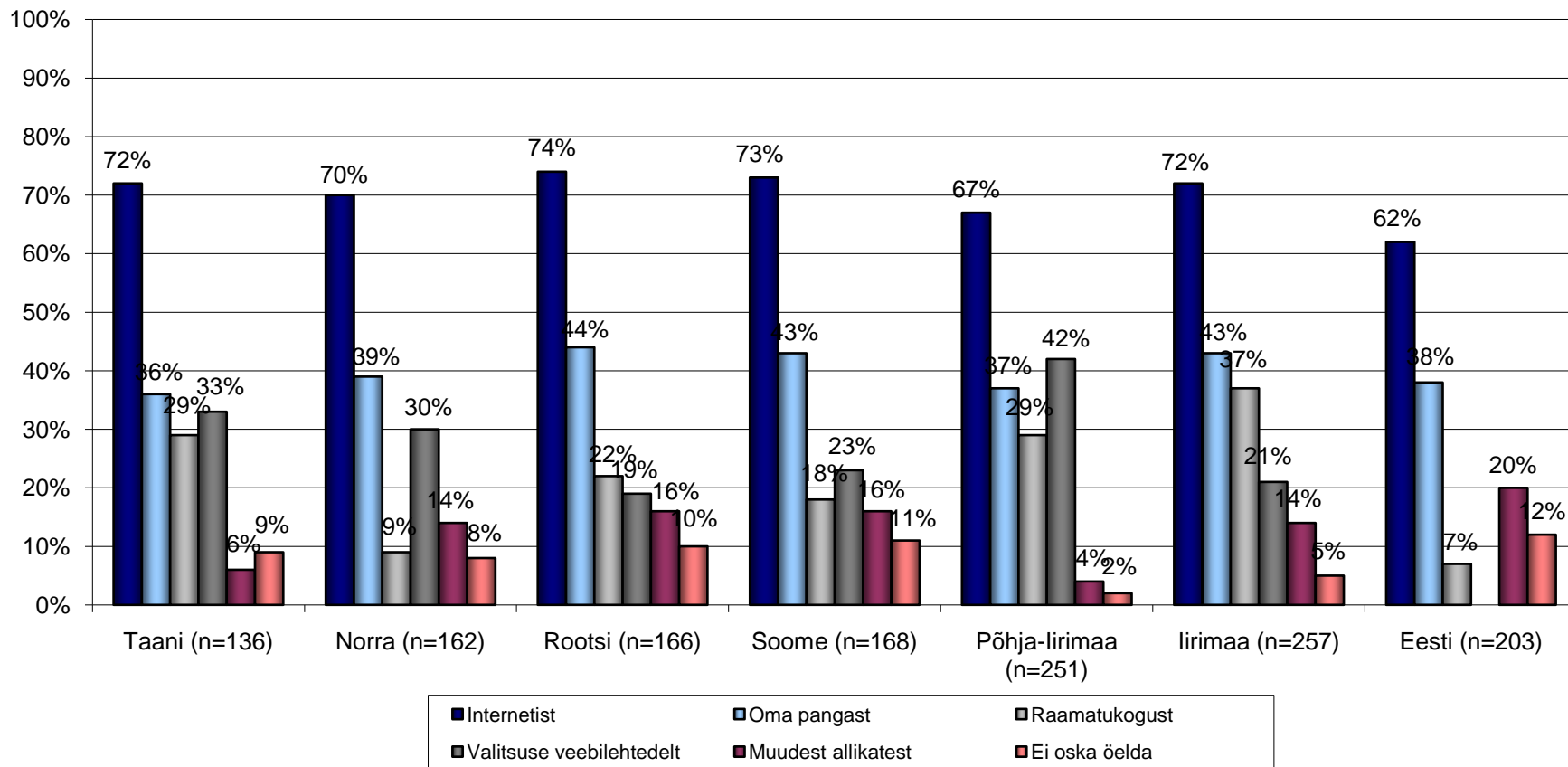
Kust ja kuidas Te eelistaksite leida teavet sissetulekute ja kulutuste tasakaalu ning muude rahaasjadega seotud teemade kohta?

4.1 62% eelistab teavet ja abimaterjale leida internetist

Sihtgrupp:
8-9 a laste vanemad

Kust ja kuidas Te eelistaksite leida teavet sissetulekute ja kulutuste tasakaalu ning muude isiklike rahaasjadega seotud teemade kohta?

Eesti erineb teistest riikidest, sest võrreldes nendega eelistab väiksem osa vanematest leida teavet rahaasjade kohta internetist. Sellest hoolimata on internet kõige eelistatum infokanal.

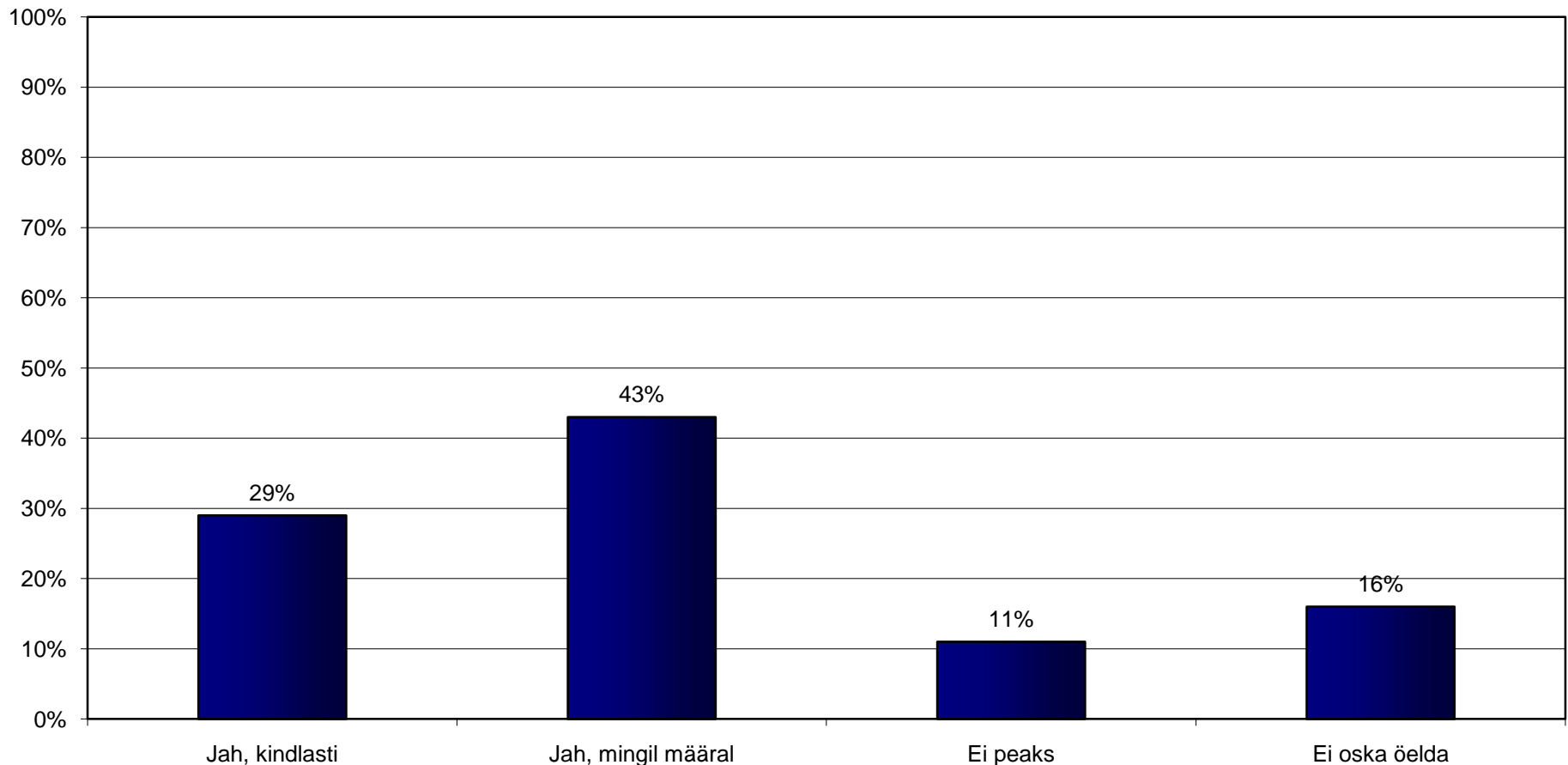
4.1

72% lapsevanematest leiab, et pangad võiksid näidata initsiatiivi lastele raha ja selle kasutamise algtõdede õpetamiseks

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kas Teie arvates oleks sobiv ja vajalik, et pangad võtaksid mingi vastutuse selle eest, et kujundada lastes õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse?

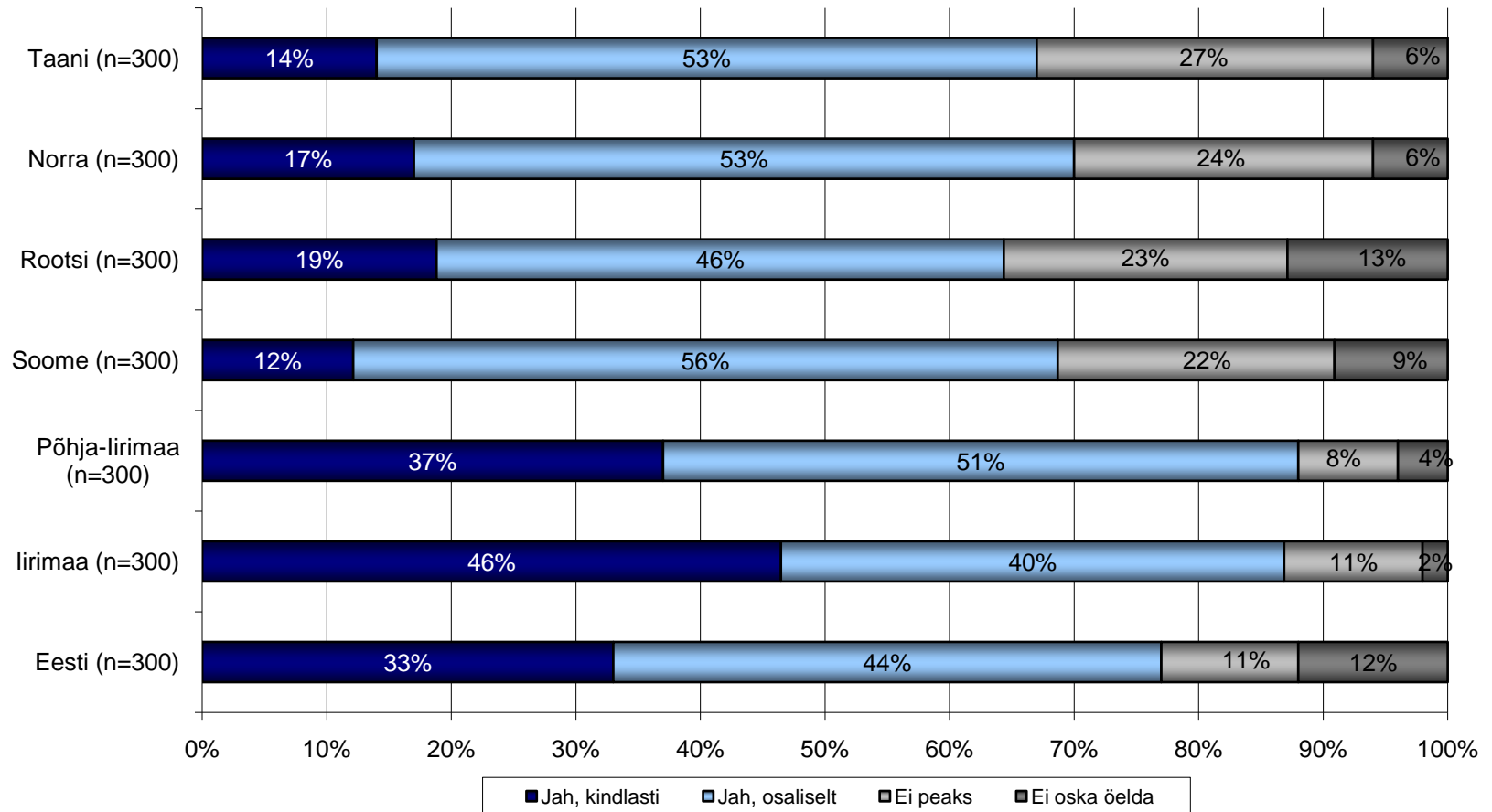

4.1

77% vanematest arvab, et on täielikult või osaliselt sobiv kui pangad näitaksid initsiatiivi lastele raha ja selle kasutamise algtõdede õpetamiseks

Sihtgrupp:
8-9 a laste vanemad

Kas Teie arvates oleks sobiv ja vajalik, et pangad võtaksid mingi vastutuse selle eest, et kujundada lastes õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse?

Võrreldes Skandinaaviamaadega, on Eestis selliste lapsevanemate osakaal suurem, kes leiab, et pangad võiksid aidata kujundada lastes elutervet suhtumist rahaasjadesse

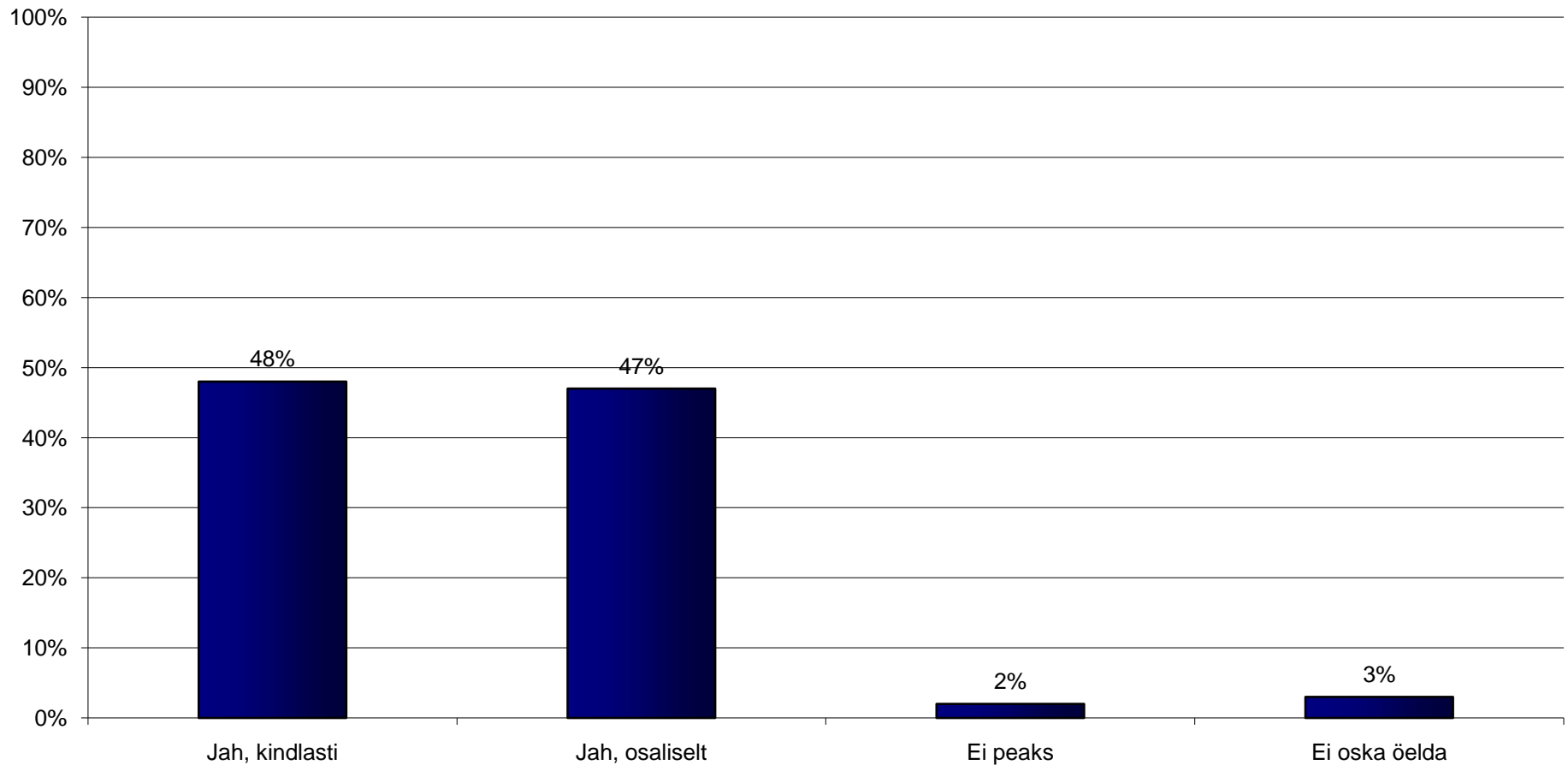
4.1

95% lapsevanematest peab vajalikuks, et koolid õpetaksid lastele raha ja selle kasutamise algtõdesid

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kas Teie arvates peaks kool õpetama lapsele, kuidas omandada õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse?

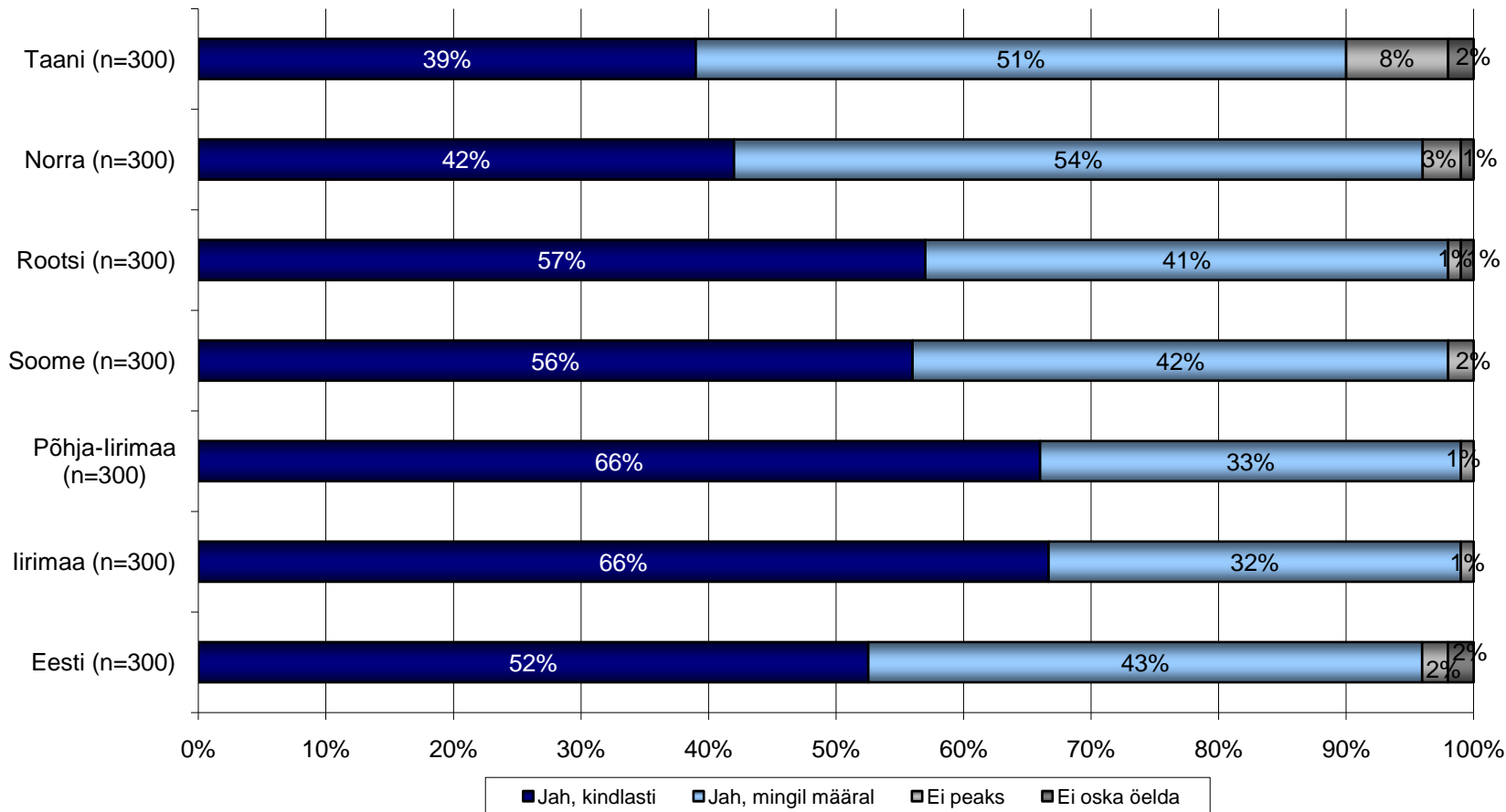

4.1

96% lapsevanematest peab vajalikuks, et koolid õpetaksid lastele raha ja selle kasutamise algtõdesid

Sihtgrupp:
8-9 a laste vanemad

Kas Teie arvates peaks kool õpetama lapsele, kuidas omandada õiget suhtumist rahasse ja isiklike rahaasjade planeerimisse?

Sarnaselt teiste riikidega, on peaaegu kõik Eesti lapsevanemad seisukohal, et koolid võiksid aidata kujundada laste elutervet suhtumist rahaasjadesse

4.2

Lapsed ja taskuraha

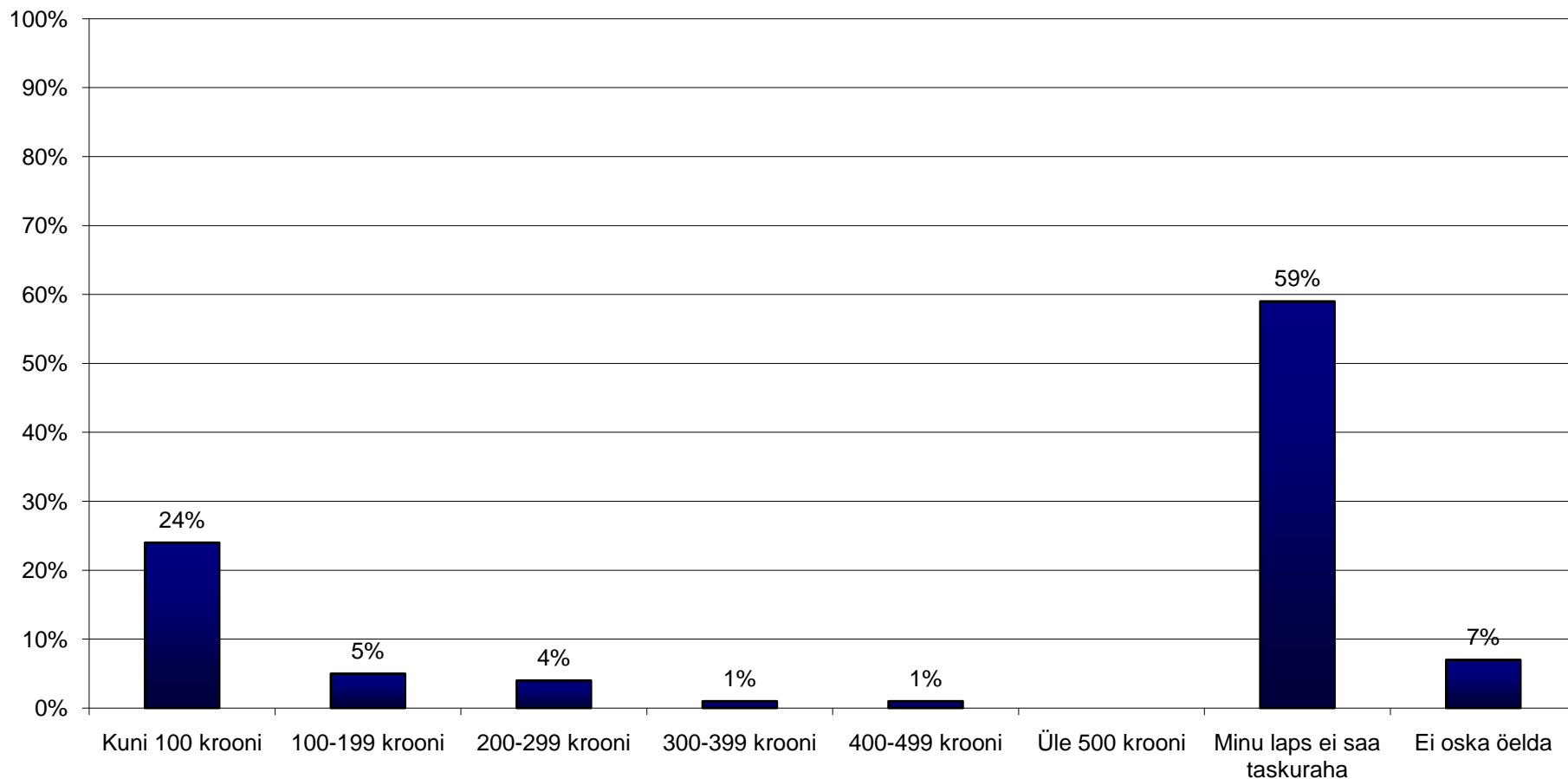
4.2

59% 5-7aastastest Eesti lastest ei saa taskuraha. 24% saavad taskuraha kuni 100 krooni kuus. Laste keskmine taskuraha summa on 100-125 krooni kuus.

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kui palju taskuraha saab Teie laps keskmiselt kuus?

4.2

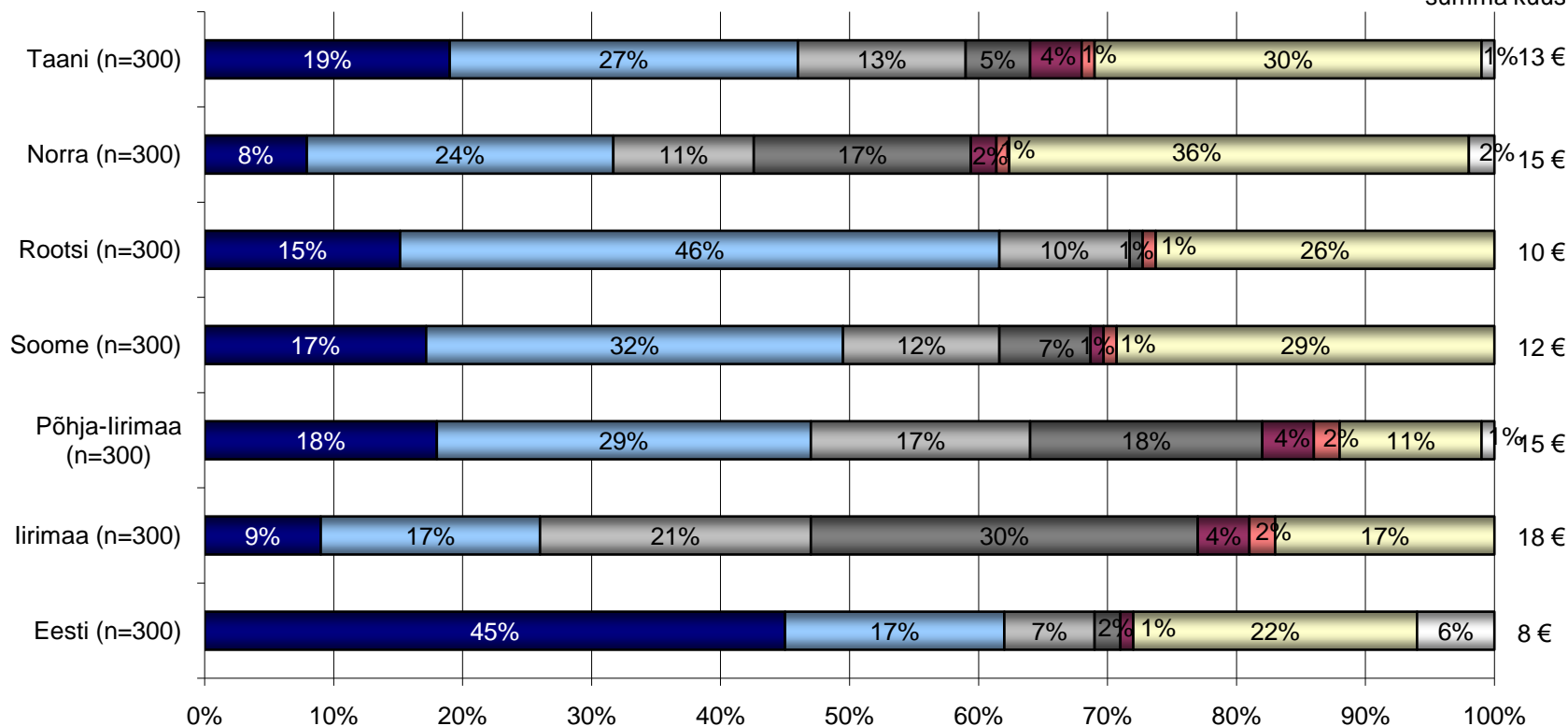
22% 8-9aastastest Eesti lastest ei saa taskuraha. 45% saavad taskuraha kuni 100 krooni kuus. Laste keskmine taskuraha summa on 125 krooni kuus.

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kui palju taskuraha saab Teie laps keskmiselt kuus?

Keskmine summa kuus

■ Kuni 100 kr (7€) ■ 100-199 kr (7-12.99€) ■ 200-299 kr (13-19.99€) ■ 300-399 kr (20-26.99€)
 ■ 400-499 kr (27-39.99€) ■ Üle 500 kr (40€) ■ Minu laps ei saa taskuraha ■ Ei oska öelda

Eesti lapsed saavad üldjoontes sama palju taskuraha kui Skandinaaviamaades.

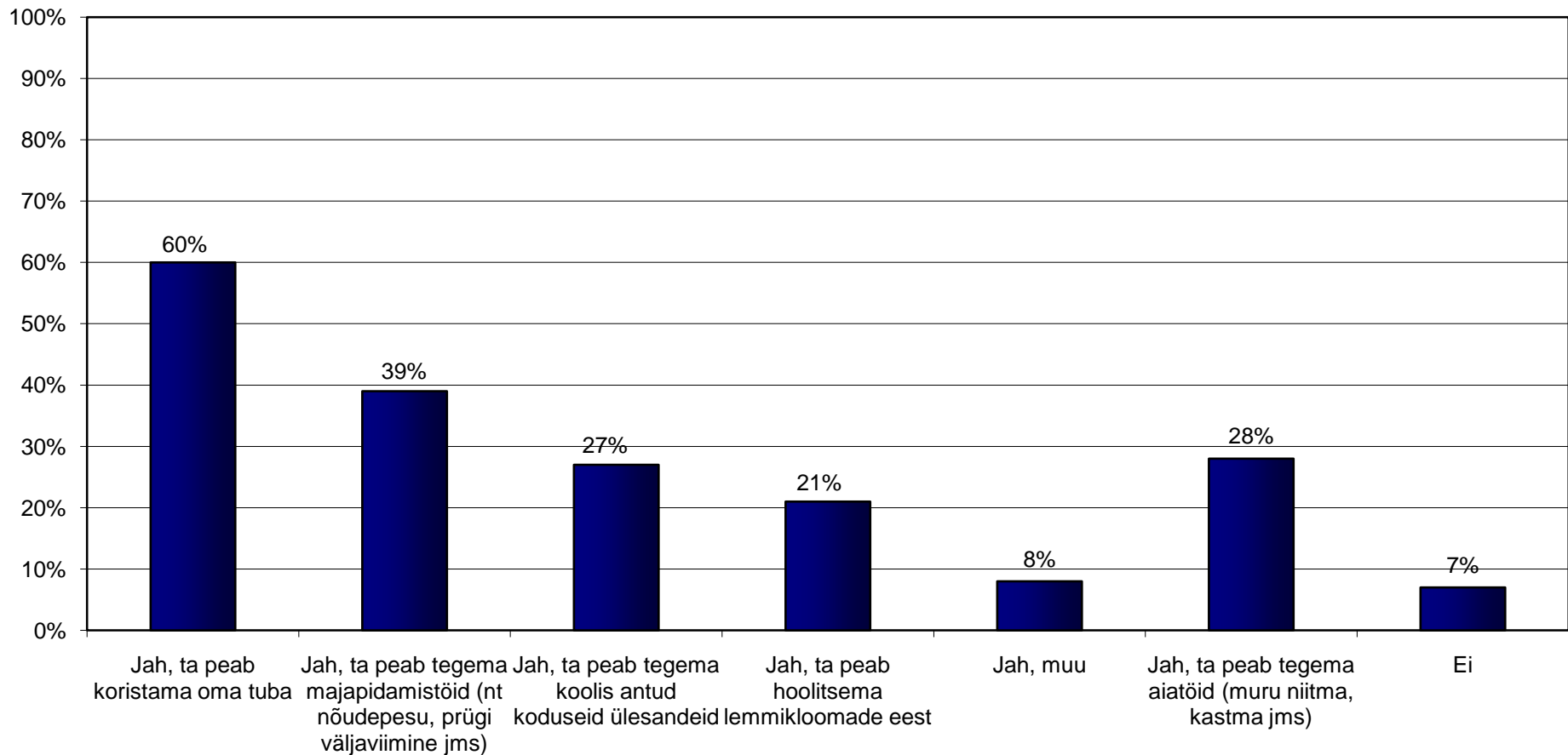
4.2

93% 5-7 a lastest, kes taskuraha saavad, peavad selleks tegema koduseid töid. Enamasti tuleb lastel taskuraha saamiseks koristada oma tuba (60%).

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kas Teie laps peab taskuraha saamiseks koduseid töid tegema?

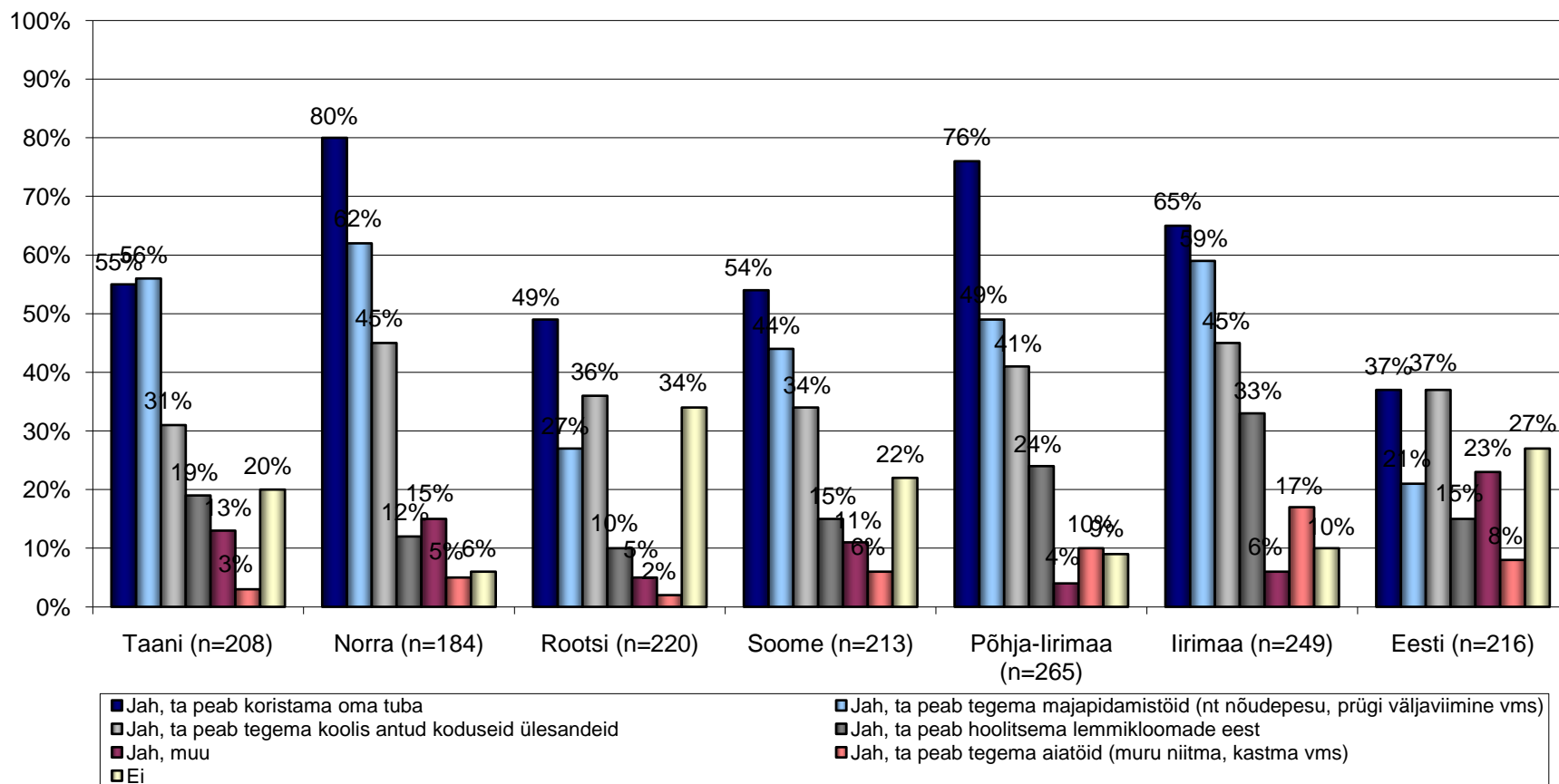
4.2

73% 8-9 a lastest peavad taskuraha saamiseks tegema koduseid töid. Peamiselt tuleb koristada oma tuba või koduseid ülesandeid (mõlemad 37%).

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kas Teie laps peab taskuraha saamiseks koduseid töid tegema?

Sarnaselt teiste riikidega, on taskuraha saamisel laste peamiseks kodutöödeks oma toa koristamine ja koolis antud koduste ülesannete tegemine.

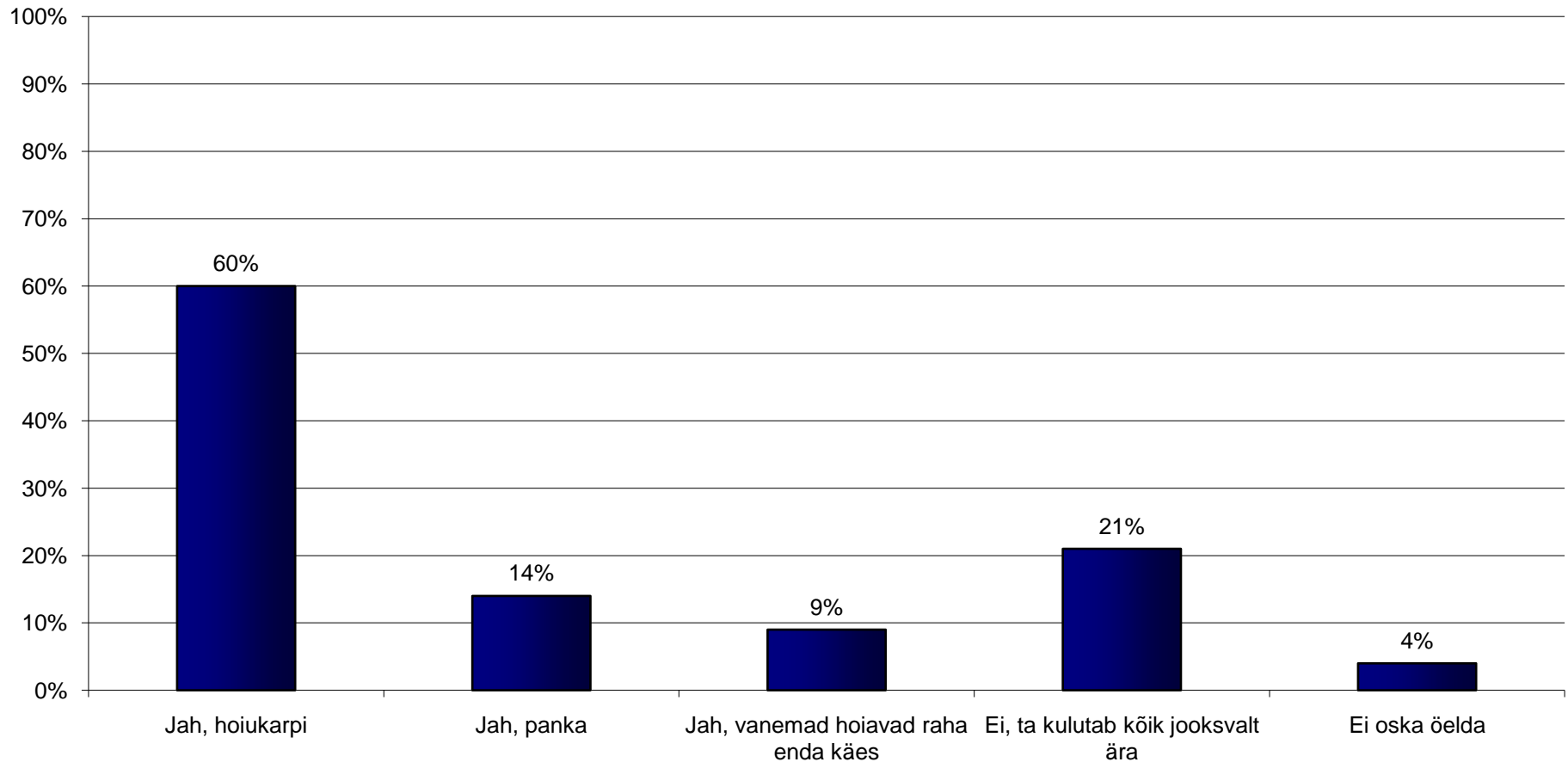
4.2

Paljud 5-7 a lapsed (75%) panevad osa oma taskurahast kõrvale.
60% neist hoiab seda hoiukarbis.

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kas Teie laps paneb osa taskurahast kõrvale?

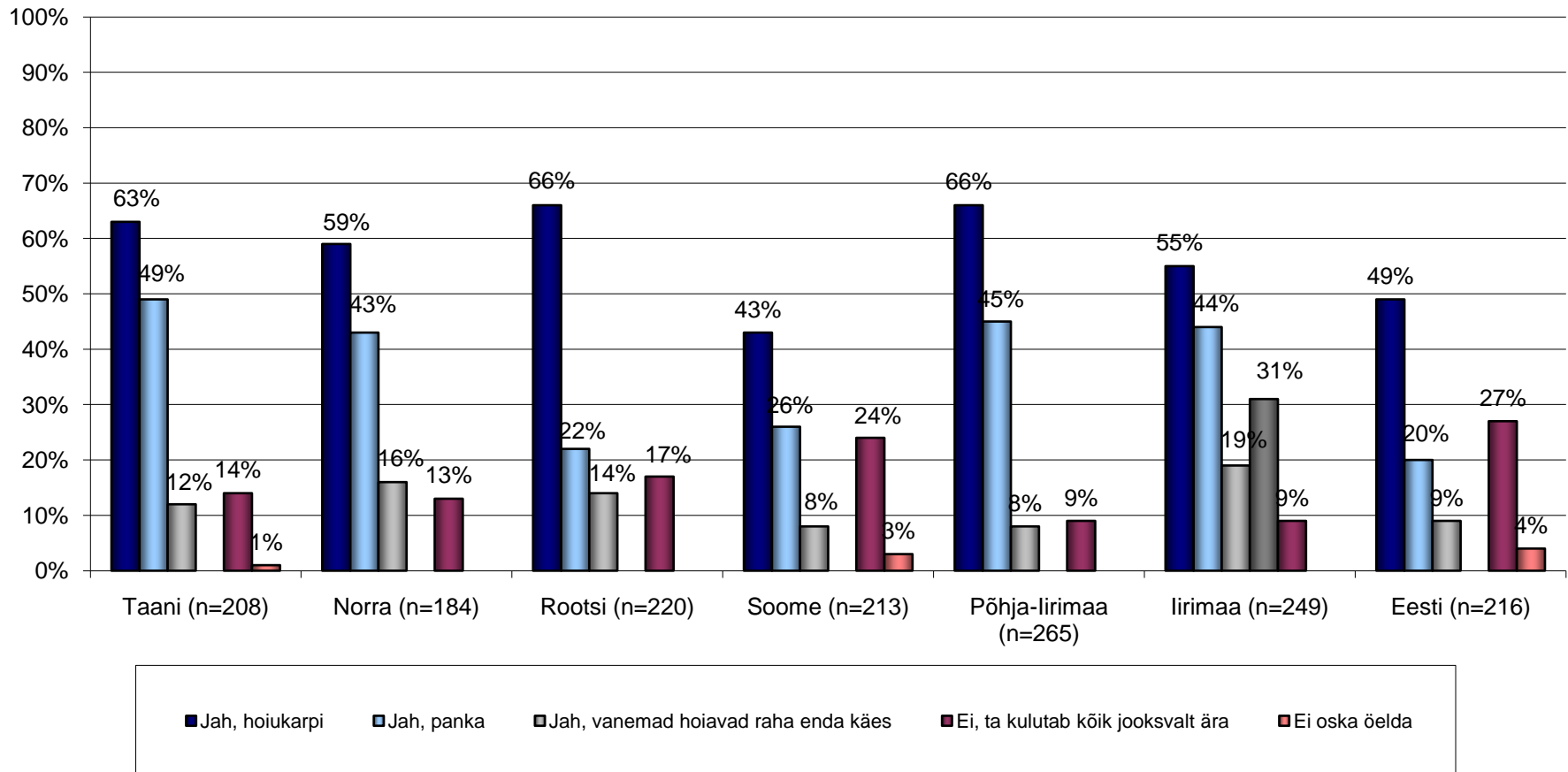
4.2

69% 8-9 a lastest panevad osa taskurahast kõrvale. 27% kulutab kogu oma taskuraha jooksvalt ära.

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kas Teie laps paneb osa taskurahast kõrvale?

Eesti erineb teistest riikidest, kuna siin on rohkem lapsi, kes kogu oma taskuraha jooksvalt ära kulutavad.

4.3

Lapsed ja tarbimine

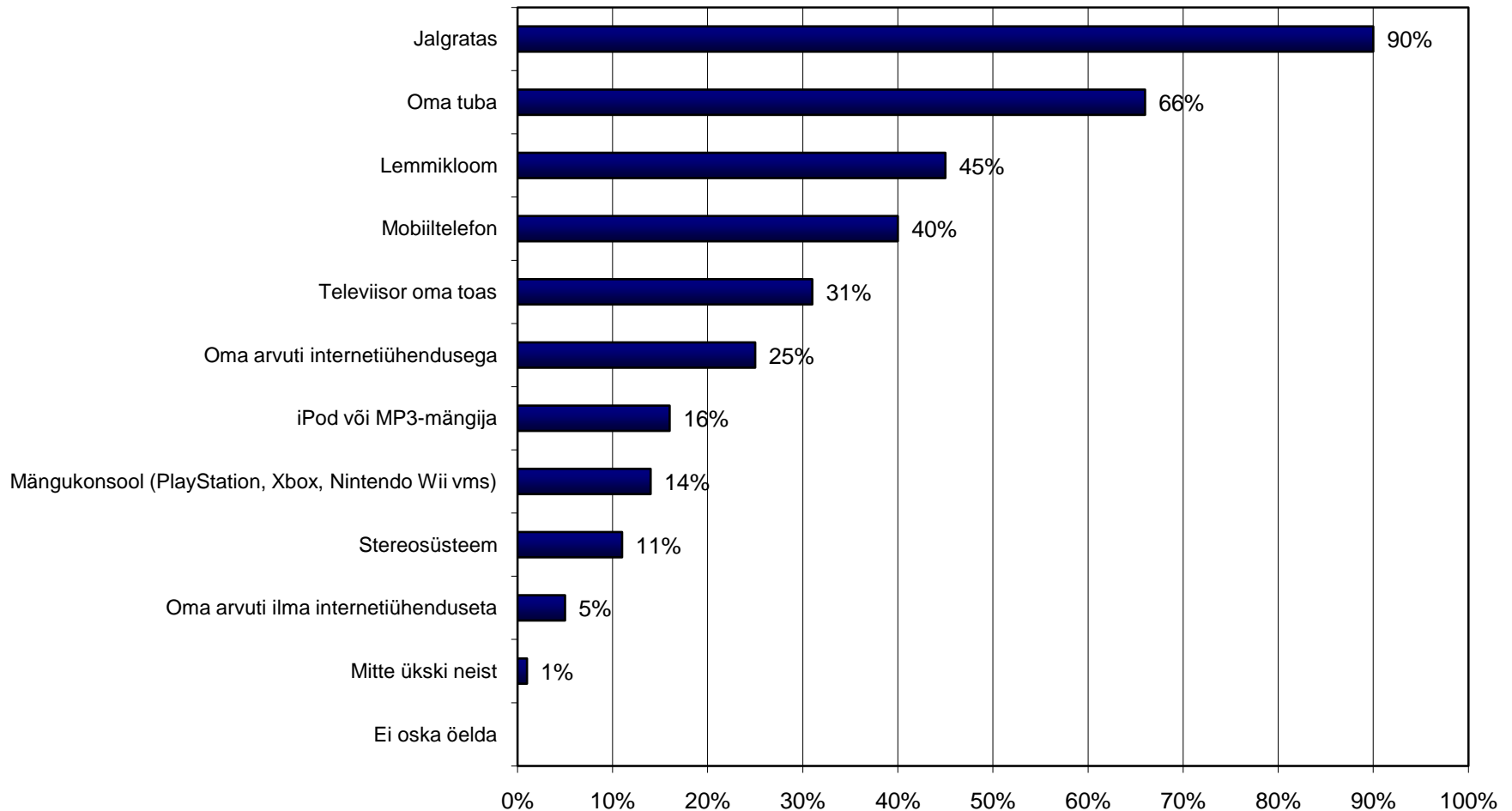
4.3

Üldjoontes on Eesti lastel palju materiaalseid hüvesid. 90% lastest omavad jalgratast ja 66% on oma tuba.

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Milline allpool loetletud asjadest on Teie lapsel olemas?

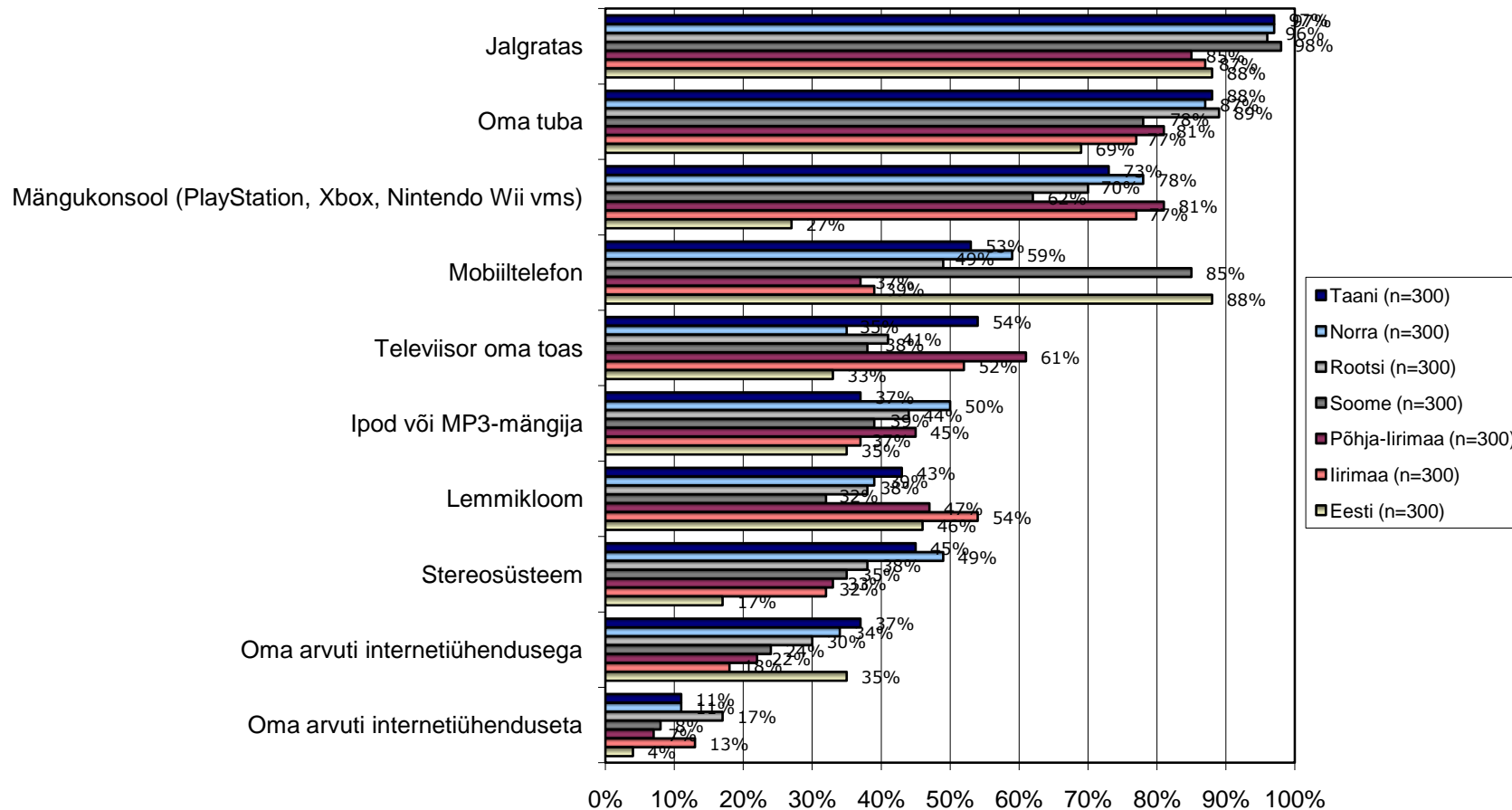
4.3

Eesti lastel on üldjoontes palju materiaalseid hüvesid. 88% lastest omavad jalgratast ja mobiiltelefoni.

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Milline allpool loetletud asjadest on Teie lapsel olemas?

Märkimisväärselt suur hulk Eesti lapsi omab isiklikku mobiiltelefoni ning selle näitaja poolest olene enamikest Skandinaaviamaadest tunduvalt eespool.

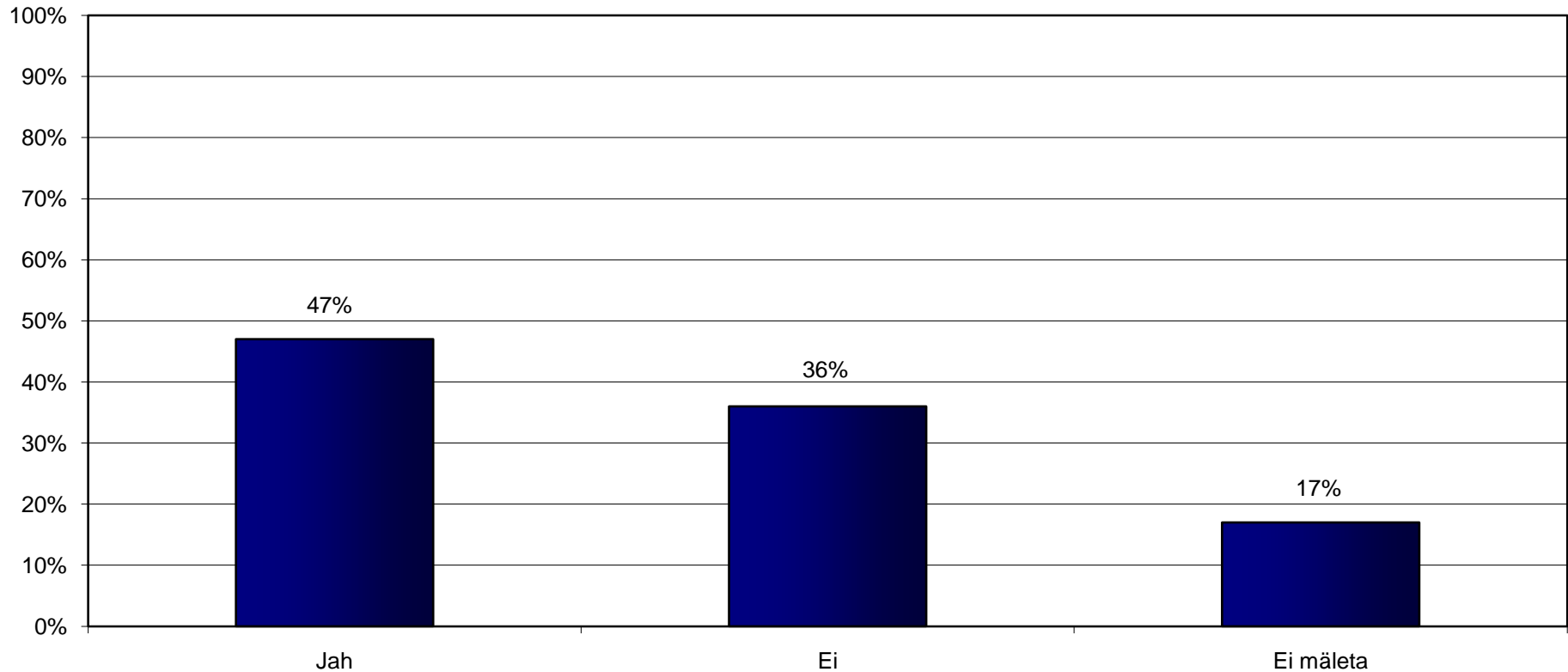
4.3

47% lastest avaldas oma arvamust kui nende vanemad ostsid endale mõne suurema asja (nt uusi rõivaid, iPodi või MP3-mängija, mobiiltelefoni vms).

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kui Te olite viimati koos lapsega poes ja ostsite endale mõne suurema asja (nt uusi rõivaid, iPodi või MP3-mängija, mobiiltelefoni, ehteid jms), kas Teie laps avaldas siis selle ostu kohta arvamust?

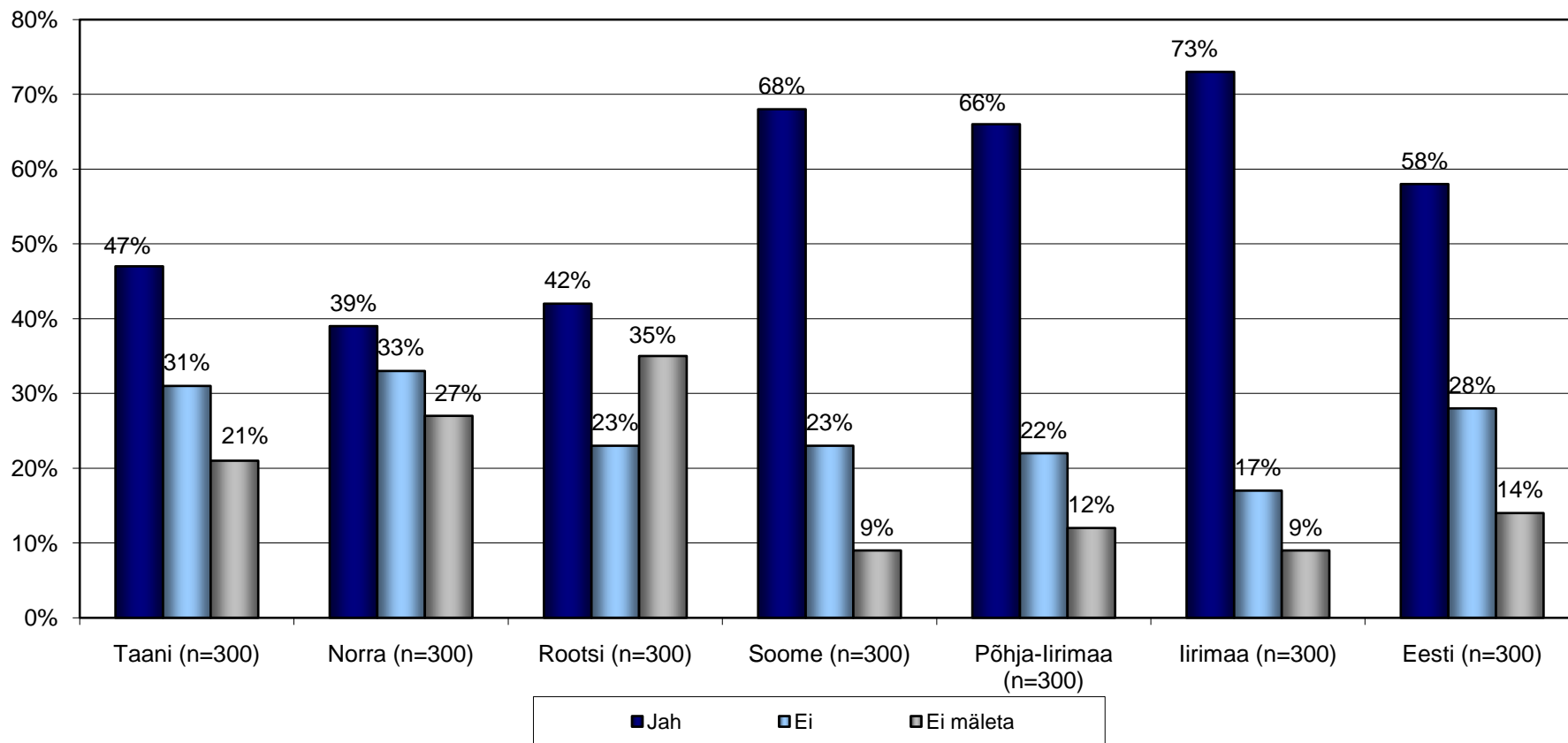
4.3

58% 8-9 a lastest avaldas oma arvamust kui nende vanemad otsid endale mõne suurema asja (nt uusi rõivaid, iPodi või MP3-mängija, mobiiltelefoni vms).

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kas Teile tundub, et Teie laps mõjutab Teie otsuseid selle kohta, mida Te iseendale ostate?

Eesti lapsed avaldavad vanemate ostude kohta oma arvamust sagedamini kui Taani, Norra ja Rootsi lapsed. Siiski on see näitaja väiksem kui Soomes.

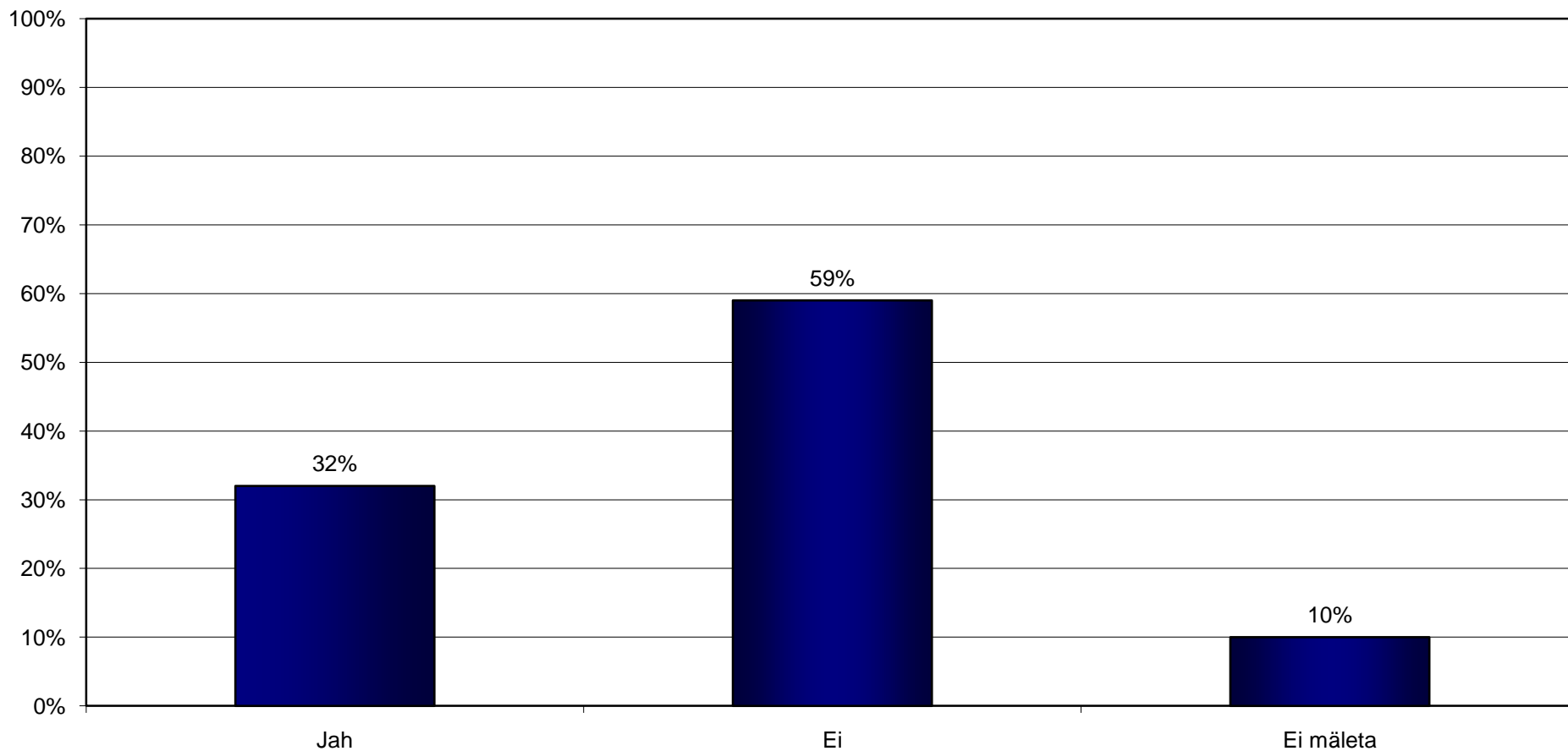
4.3

32% lapsevanematest tunnetab, et lapsed mõjutavad nende isiklikke otsuotsuseid.

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kas Teile tundub, et Teie laps mõjutab Teie otsuseid selle kohta, mida Te iseendale ostate?

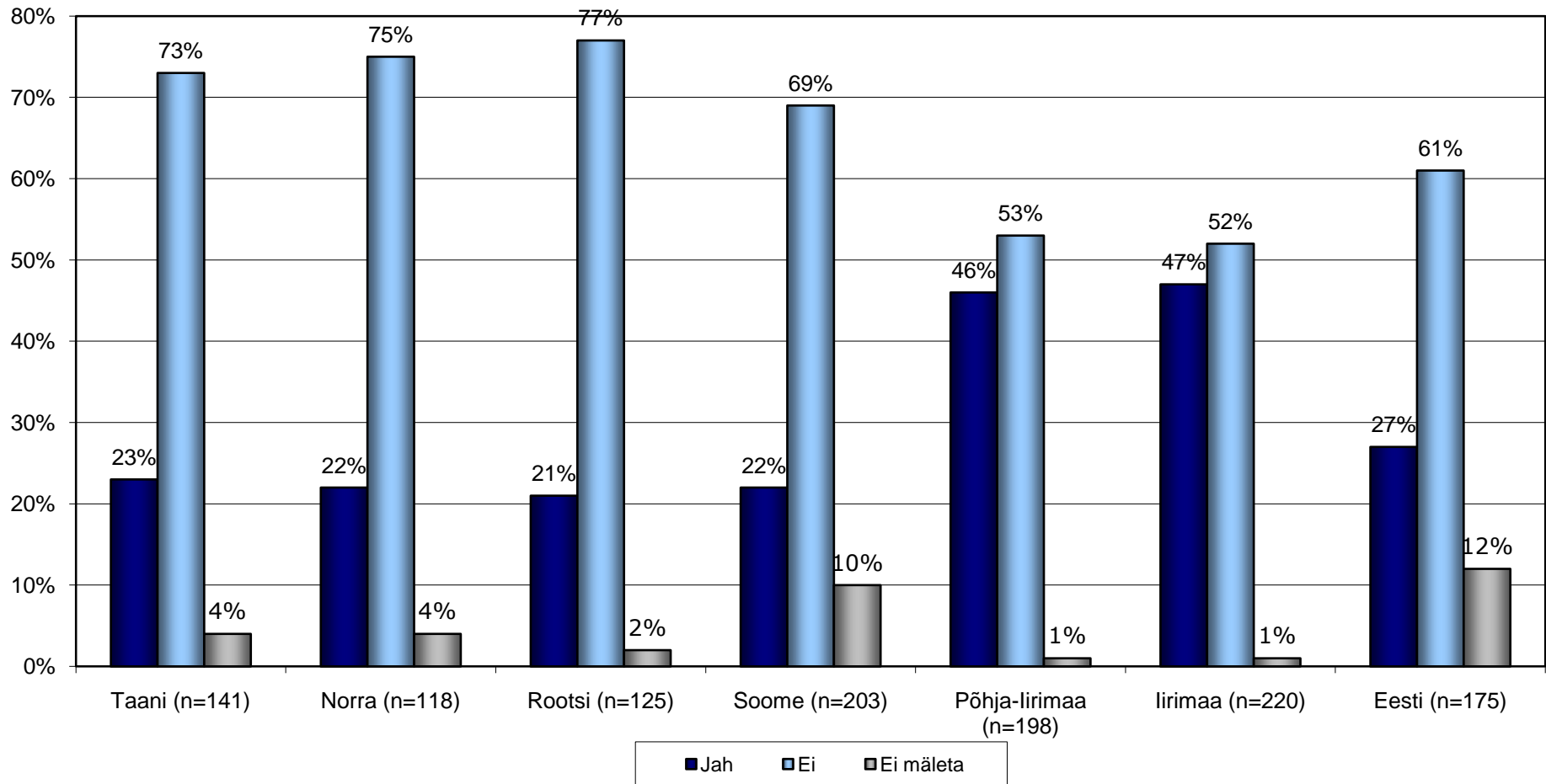
4.3

27% lapsevanematest tunnetab, et lapsed mõjutavad nende isiklikke otsuotsuseid.

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kas Teile tundub, et Teie laps mõjutab Teie otsuseid selle kohta, mida Te iseendale ostate?

4.4

Lapsed ja meedia

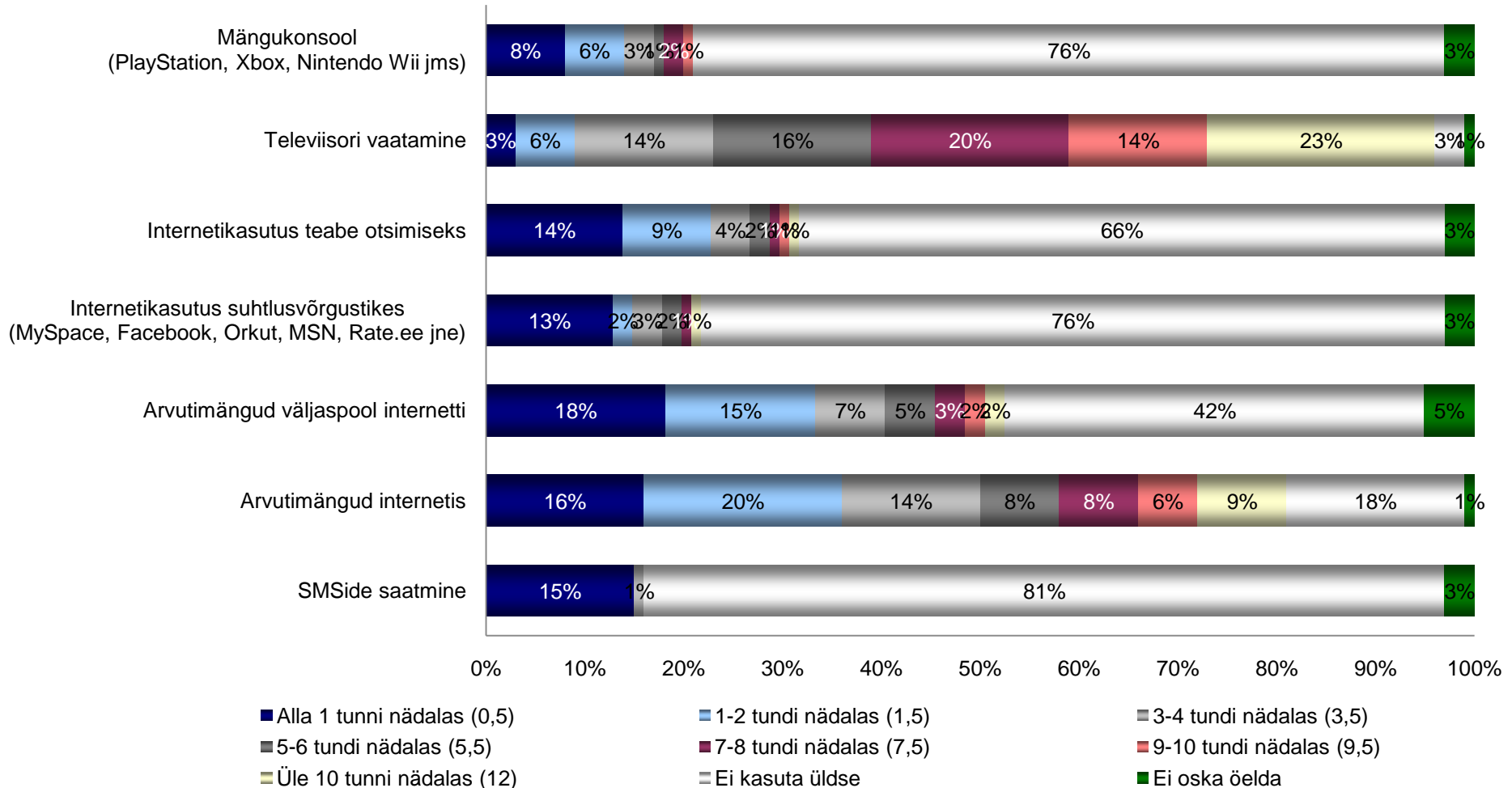
4.4

Eesti lapsed on aktiivsed meediakasutajad – suur osa vaatab regulaarselt televiisorit ja mängib internetis arvutimänge

Sihtgrupp:

5-7 a laste vanemad

Kui palju aega kulutab Teie laps nädalas järgmistele tegevustele:

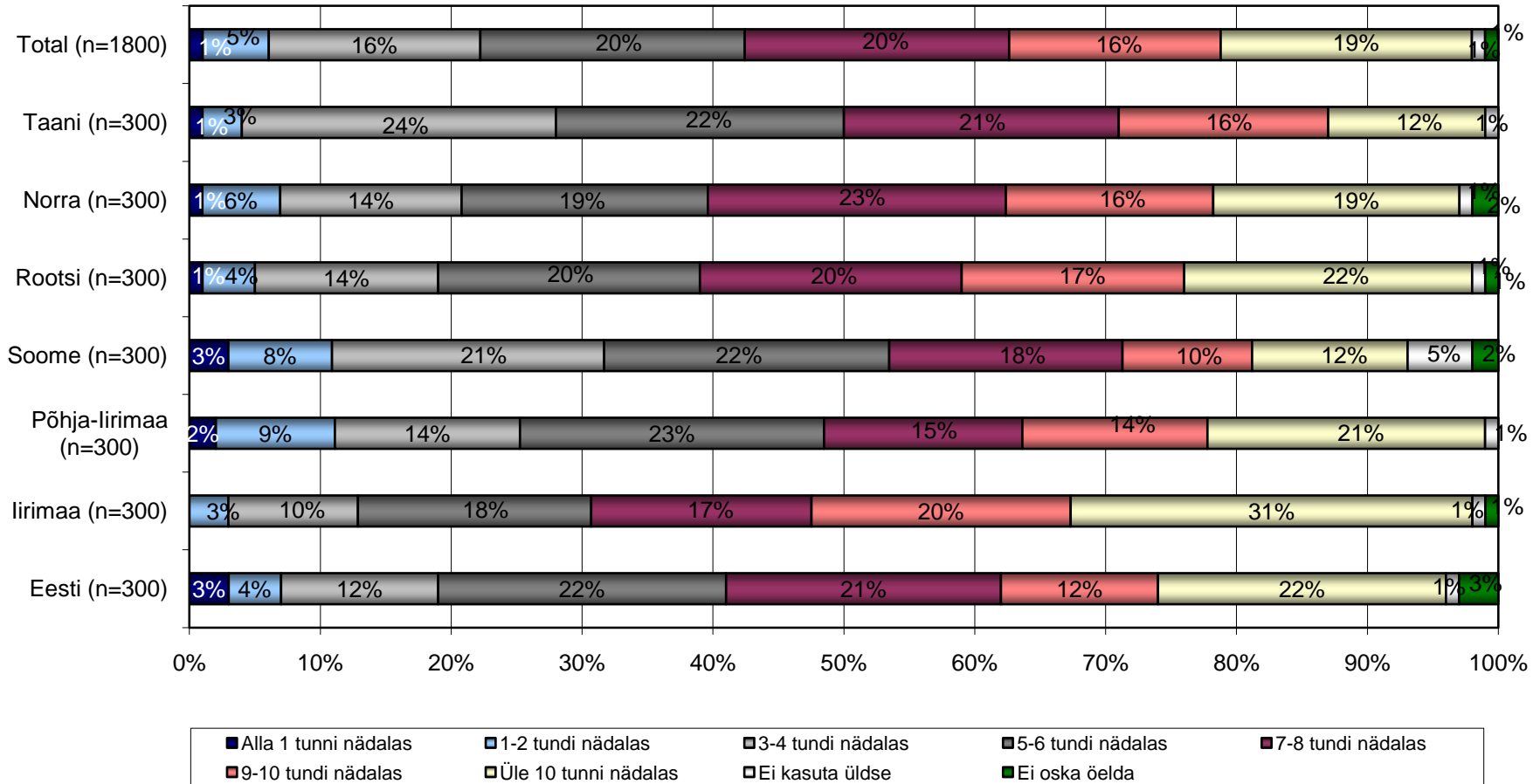
4.4

Peaaegu kõik (96%) 8-9 a lapsed vaatavad regulaarselt televiisorit - 55% neist 5-10 tundi nädalas

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kui palju aega kulutab Teie laps nädalas televiisori vaatamisele?

Eesti näitajad on Skandinaaviamaadega sarnased – ca 50% 8-9aastastest lastest vaatab televiisorit 5-10 tundi nädalas.

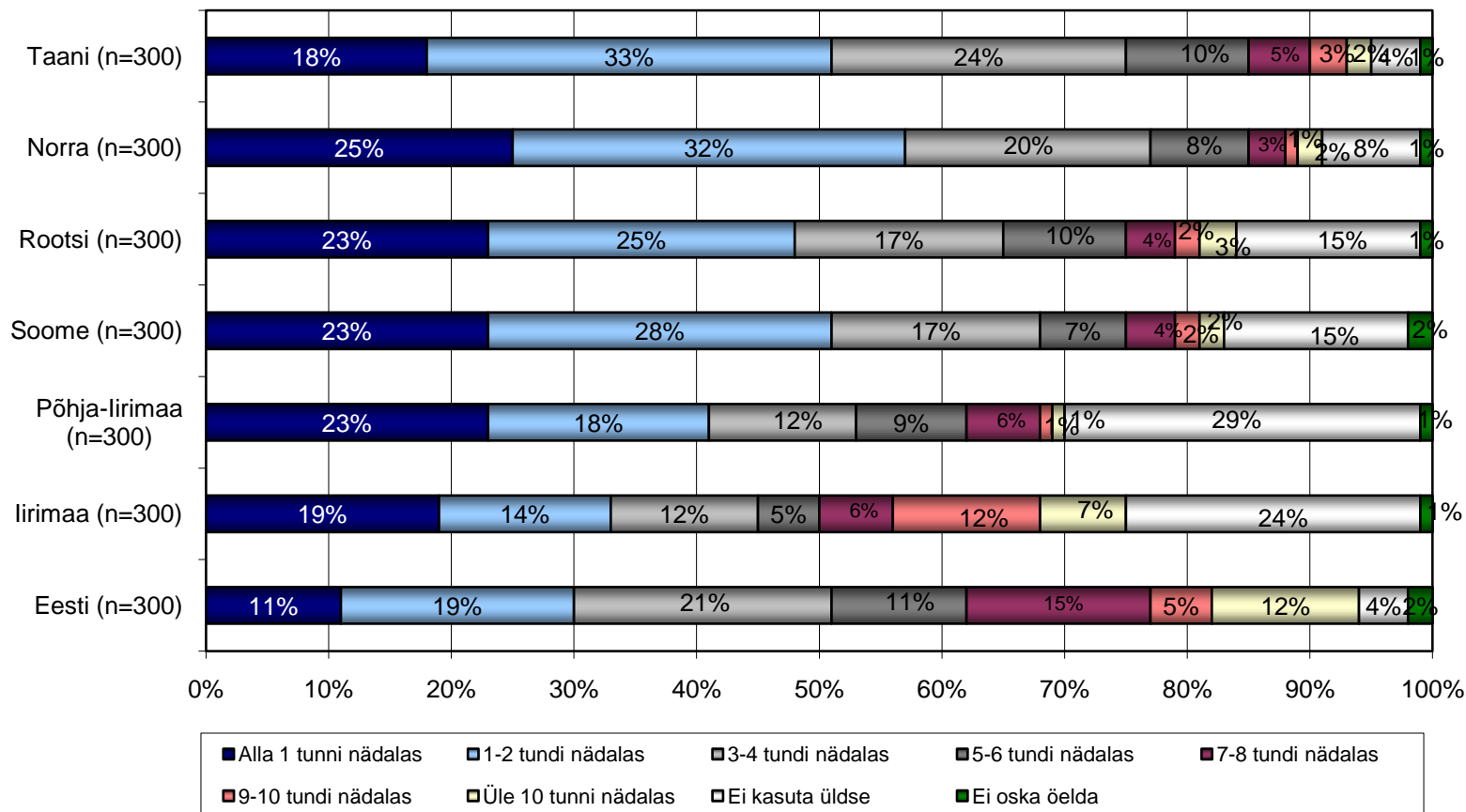
4.4

Peaaegu kõik (94%) 8-9 a lapsed mängivad internetis arvutimänge. 12% lastest tegeleb sellega ca 10 tundi nädalas.

Sihtgrupp:

8-9 a laste vanemad

Kui palju aega kulutab Teie laps nädalas arvutimängudele internetis?

Eesti erineb ülejäänud Skandinaaviamaadest (v.a. Taani), sest siinsed lapsed veedavad oma vaba aega sagedamini internetis arvutimänge mängides.